

● KRUNDID MÜÜKI

Vald hakkab Nõva sadama jaoks raha õngitsema kala-Leaderist

Nõva Rannaküla sadama rekonstrueerimise lõpetamiseks ja selle merekindluse tagamiseks kulub veel 320 000 eurot.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Lääne-Nigula vald loodab Rannaküla sadama ehitamiseks saada PRIA kalanduspiirkonna taotlusvoorst toetust kuni 200 000 eurot. Ettevõtmise omaosaluseks tuleb lisada 120 000 eurot ja selleks loodetakse raha saada sadamapiirkonnas olevate kinnistute müügist.

„Täna räägime laskmata karu nahast,” ütles Rannaküla sadama taastamise eestvedaja ning Nõva osavallakogu esimees Aivar Oruste eile Lääne Elule. „Ma ei hellita lootust, et oleme sellised uhked printsessid, kellele kõik tahaksid raha anda.”

Oruste sõnul tuleb raha saamiseks osaleda ülimalt tihedas konkurentsis. „Ja võivad need, kes on parimad ja kes seda kõige rohkem väärivad,” lausus ta.

PRIA kalanduspiirkonna taotlusvoorst ehk nn kala-Leaderis osalemist on vaetud ka Lääne-Nigula vallavolikogu komisjonides.

Nii arendus- ja eelarvekomisjon kui ka majandus- ja planeerimiskomisjon olid seisukohal, et vallas on kaks sadamat, millele kannataks taotlusvoorst osaleda – Hara ja Nõva. „Komisjonides jõuti aga seisukohani, et see võiks olla [Lääne-Nigula vallale kuuluv] Nõva sadam,” ütles vallavanem Janno Randmaa taotlusvoorst neljapäeval volikogule tutvustades.

Mõistlik oleks lõpetada

„Praegu on seis ju ilus,” tõdes Oruste. „See osa, mis on tehtud, on väga kena ja aktiivses kasutuses. Elu käib sadamas. Järelikult oleme õigel teel.”

Oruste sõnul oleks mõistlik lõpetada pooleliolevad sadamad. „Muidu loobime raha tuulde, et pooleliolevat objekti järjest remontida,” lausus Oruste. „Mida rutem, seda parem ja seda kiiremini on sadam meil veel paremas kasutuses.”

Nõva osavallavanema Aivi Heinlehe sõnul saaks sadamaehituse omaosaluse sadamapiirkonnas asuvate kruntide müügist, kuigi praegu pole kruntide hinnad kõige paremad.

URMAS LAURI

● „Omaosalust ei nõuta, aga hindamiskomisjon annab lisapunkte, kui taotleja ka ise panustab,” ütles Aivi Heinleht.

Nõva osavallavanema Aivi Heinlehe sõnul lõhkus eelmise talv muuliotsa ära ja kivid varisesid merre. „Selle saime õnneks garantiiremondi korras korda teha, napilt jäime kaks aastat kestva garantiiaja sisse,” sõnas ta. Ehitajale oli see loomulikult lisakulu.

Heinleht ütles, et kala-Leaderist on võimalik saada kuni 200 000 eurot sadama kohta. Ranna-

küla sadama tarvis oleks vaja 320 000 eurot, seega tuleb vallal lisada ka omaosalus. „Omaosalust ei nõuta, aga hindamiskomisjon annab lisapunkte, kui taotleja ka ise panustab,” ütles Heinleht.

Omaosaluse saamiseks tahetakse müüa sadama piirkonnas vallale kuuluvad kuus krunti. „Loodan, et septembri volikogusse saame panna kinnistute müügi eelnõu,” ütles Heinleht. Eriti optimist-

lik ta kruntide müügi suhtes ei ole. „Hetkel pole hinnad võib-olla kõige paremad. Ja vastu talve ka...”

Oruste on optimistlikum ja usub, et kruntide müük õnnestub. „Kui tead siin piirkonnas mõnda krunti „varbad meres” [merega piirnevat], siis juhata mulle ka,” ütles Oruste ajakirjanikule. „Antud juhul on tegu mitte sellise krundiga. See võiks olla atraktiivne kinnisvara.”

Nõva sadama III etapi tööd

- Muuli ehitus
- Süvendamine – sissesõidukanal sügavusega 2,5 meetrit
- Kai nr 1 muudatus ja slipp
- Olemasolevale ujukaiile 4 poodi ja ujukai sild (pealekäigutee)

ALLIKAS: AIVI HEINLEHT

Kruntide müük võiks Heinlehe sõnul käivitada ka Rannaküla arengu. „Seal on ju veel naaber kinnistud, mis ootavad teede ja trasside rajamist,” ütles osavallavanem. „Kui tegemiseks läheb, on kommunikatsioonidega liitujaid palju. Ja tegutsema tuleb hakata kohe.”

Muul kaitseks sadamat

Rannaküla sadama rekonstrueerimise kolmandas etapis tahetakse ehitada sadama akvatooriumi kaitseks muul, süvendada sissesõidukanal 2,5 meetri sügavuseks ja ehitada slipp. „Sellega saavutaksime olukorra, kus enam poleks igakevadist muret, et see, mille oleme korda teinud, on lagunenud,” ütles Oruste.

Sadama puhul on Oruste sõnul oluline, et seal oleks tualett ja pesemisvõimalus. „Selleks ei ole vaja ehitada lossi,” lausus Oruste. Sadama juures võiks tema sõnul ideaalis olla mingi panipaik, kus saaks hoida sadama jaoks olulist inventari ja varustust. See oleks lahendatav ka paari konteineriga.

Sadamahoonest Oruste Rannaküla arengu tulevikuplaanides ei räägi. „Sadamahooned, kus oleks restoranid, külalistetoad ja muud uhked asjad, võiks jääda ettevõtluse pärusmaaks. Ma ei arva, et omavalitsus peab ehitama valmis külalistetube ja restorane.”

„Meretraditsioonid ja mereelu ei säili, kui sa ei loo tingimusi,” tõdes Oruste. „Seda, kui oluline see meie jaoks on, näitab see, et oleme nõus oma kinnisvarast loobuma selle nimel, et näidata – neil on sellega tõi taga.”

Keskraamatukogu direktoriks saab Ulvi Vaarja

Kaheksa kuud Läänemaa keskraamatukogu pearaamatukoguhoidjana töötanud Ulvi Vaarja saab esmaspäevast keskraamatukogu direktor, sest 30 aastat asutust juhtinud Ilme Sepp pani ameti maha.

Haapsalu aselinnapea Tõnu Parbus ütles, et Vaarja valiti välja kolme kandidaadi seast ning tema kasuks rääkis juhtimiskogemus. „Juhina konkreetne ja

juhtimiskogemus väga tugev,” märkis Parbus.

Vaarja Lääne Eluga neljapäeval oma uuest ametist rääkida ei soovinud.

52aastane Vaarja elab Laikülas. Ta on töötanud osakonnajuhatajana Eesti Pangas, turundusjuhina ABB Eesti AS-is, lektorina Euroakadeemias, EBSis ja Tallinna tehnikaukoolis ning ärinõustajana Samiks ET OÜs. Mullu detsemb-

rist töötas ta Läänemaa keskraamatukogu pearaamatukoguhoidjana. Vaarja on lõpetanud Tallinna 7. keskkooli ja Tallinna tehnikaukooli majandusteaduskonna raamatukoguhoidjate kutsekoolitusel, mida korraldab Eest ravusraamatukogu. 30 aastat Läänemaa keskraamatukogu juhtinud Ilme Sepa viimane tööpäev oli eile.

KAIE ILVES

Automaatidest kaob maksete tegemise võimalus

Swedbanki pangautomaatidest kaob sügisest maksete tegemise võimalus, nii et automaadist arveid enam maksta ei saa.

Swedbanki klienditeenuste juht Ede Raagmets ütles Lääne Elule, et pank sulgeb maksete tegemise 24. oktoobril. Sularaha sissepanekut ja väljavõtmist see ei puuduta, seda saab ikka teha.

Raagmets märkis, et Euroopa Liidu väikmaksete määrus muutub ning uutele nõuetele olemasolev lahendus maksete tegemiseks automaadis enam ei vasta. „Hoidsime selle teenuse avatuna nii kaua, kui suutsime,” sõnas Raagmets.

Neile, kes on maksnud arveid automaadist, pakub Swedbank

teisi võimalusi, näiteks internetipanka.

„Kui klient vajab abi, siis soovitan helistada numbril 631 0310. Leiame sobiva lahenduse,” ütles Raagmets.

SEB pangautomaatidest kadus maksete tegemise võimalus juba 17. juulil.

KAIE ILVES

● JUHTKIRI

Üks sadam korraga

Viidates tuntud laulule presidendist võib sedastada, et Lääne-Nigula vallale on kombeks üks sadam korraga.

Lääne-Nigula vald tahab PRIA kalanduspiirkonna taotlusvoorus ehk maakeeli öeldes kala-Leaderis konkureerida Nõva sadama rekonstrueerimise lõpuleviimiseks vajaminevale 200 000 eurole. Tõsi, omalt poolt tuleb veel 120 000 eurot juurde panna, sest ehitamine läheb maksma umbes kolmandiku miljonit. Selleks ei kavatseta kasutada laenu raha, omaosaluse katteks saab sadamapiirkonnas müüa ahvatlevaid „varbad vees” elamukrunte.

Nõva kahjuks räägib tõsiasia, et Lääne-Nigula rannikul on rahaootajaid veel teisigi. Ootusärevad ollakse ka Hara sadamas. Kuid vallavalitsus on pigem seda meelt, et kahe sadamaga pole ühes taotlusvoorus mõtet korraga konkureerida.

Nõva kasuks räägib tõsiasia, et Rannaküla sadam on Nõva piirkonna üks sümbolitest. Ning et ühinemislepingu järgi kuulub see sadam, mille Lääne-Nigula vald ostis 2019. aasta augustis turbatootmisettevõttelt Kekkilä, valla tähtsamate investeringute hulka.

Nõva kasuks räägib seegi, et väikesadamad võiksid Eesti rannikul paikneda päevase purjetamisteedekonna kaugusel – nii nagu hüpatakse Ristnast Kärddlasse, sealt edasi Dirhamisse ning samavõrra oluline maabumispunkt oleks purjetajaile ka Nõva.

Nõva sadama rekonstrueerimise lõpuleviimise olulisust toetab ka tõsiasia, et seni ehitatu võib praeguse seis juures karmi talve korral taas, nagu tänavu juhtus, lõhutud saada. Kui rekonstrueerimist ei lõpetata, siis jätkub raha tuulde loopimine lõputult.

Nõva sadama arendajad ongi eesmärgiks seadnud Nõva sadama säilitamise kalasadamana, ning tagada tingimused rannakalanduse ja kalapüügitraditsioonide jätkamiseks. Oluline on seegi, et põhjarannikul oleks vabatahtlikel merepäästjatel baas, et tagada Nõva piirkonna kalurite ja teiste meresõitjate turvalisus merel.

● TEISED LEHED

Loodus on ajast ees

SAARTE HÄÄL. Sel aastal on loodus jõudstate sammudega sügise poole astumas. Pihlakad on punased, suveõunad söömisvalmis ja metsa all punetavad pohlad, mille küll kõhualused alles valged, kirjutatakse Saaremaa maakonnalehe juhtkirjas. Saaremaal on marjad, seemned, lilled ja linnulaul tavapärasest ees lausa kolm nädalat. Ühtlaselt jagus ka soojust ja niiskust, mis peaks tagama maksimaalsed saagid.

Viljakasvatavad on probleemi ees, sest tavapärase koristuskonveier ei toimi. Kõik neli enimkasvatavat viljasorti valmivad ühel ajahetkel. Mida sa võtad või mida sa jätad? Vale koristusaeg võib saagi viia madalamasse sorti ja see tähendab kehvat hinda.

Kui mandrimeeste kapsasaak läks paduvihmade nahka, siis Saaremaa kapsakasvataja kurdab vähese vee üle. Sellest oleneb aga saak – kas kapsapea kaalub viis kilo või ainult kilo.

Õunakasvatajate sõnul on valge klaari aeg juba läbi, kohekohe valmib kuldrenett. Õunasaak on samuti kuidas kellelgi. Mõned puud on viljadest lookas ja oksad murduvad, teise otsas hõikab igavlev õunapunn naabrit taga. Kõik see ei tähenda aga seda, et sügis tuleks varem kui tavaliselt. Vähemalt ei julge asjatundjad seda täna veel prognoosida.

● LAUSELAEN

„Koolikott on esimeses klassis eriti tähtis ja selgelt kõige kallim asi.”

Haapsalu linna algkooli 1. klassi mineva Tristani ema **Maarja Aas**.
Lääne Elu, 15. august 2024

NÄDAL

2024

Mida räägivad olümpiamedalid maailma poliitikast?

Lühike vastus on: räägivad palju ning palju pajatavad nad ka ajaloost.

Just sellepärast pööravad paljud riigijuhid ja sajad miljonid inimesed iga kord pärast olümpiamänge suurt tähelepanu sellele, milline on medalivõitjate edetabel.

Seekord võitis Pariisi suveolümpiamängudel medaleid kokku 91 riiki, Eesti jäi medalita. Nagu ka Läti ja Soome. Aga see-eest Leedu võitis neli medalit, kettaheites jäi leedukate kuld ainult kolme sentimeetri kaugusele. Neli medalit võitis isegi Eestiga võrreldava rahvaarvuga, aga verivaene Moldova.

Kui vaadata kõigi aegade riikide paremusjärjestust suveolümpiamängudel alates 1896. aastast, siis seisab Eesti 36 medaliga ja 10 kullaga igati auväärsele 60. kohal. Vaid kaks redelipulka meist ülalpool on 41 medaliga ja 10 kullaga maailma suurima rahvaarvuga riik India.

Ent sellest nimekirjast leiab koguni 11. kohalt 16 miljoni elanikuga kommunistliku Ida-Saksamaa. 1949 kuni 1990 eksisteerinud riigis panustati tohutult koguses raha ja dopingut, et teha spordi abil riigiturundust.

Ida-Saksamaa ja India võrdlus selgitabki seda, miks olümpiamängude tulemusi seletavad mitte ainult riikide suurus, vaid ka nende majanduslik, poliitiline ja kultuuriline areng. India on küll vaene maa, aga nii paratavalt suure riigis on alati olnud valitsusel ja suurettevõtetel võimalik olümpiaaladesse raha investeerida. Seda pole tehtud, sest olümpia pole sealses kultuuriruumis olnud kaugeltki nii oluline kui Euroopas või Ameerikas.

Ida-Saksamaa seevastu üritas tõestada oma võimekust maailmas just spordi abil ning kuni dopingukontroll ei toimunud, neil see ka õnnestus. Kui idasakslased kogusid olümpialt kokku 409 medalit, siis tundu-

HANNES RUMM
kolumnist

valt suurem ja rikkam Lääne-Saksamaa ainult 204.

Olulised muutused on olümpiamedalite jagamisel toimunud ka ajalisel. Eesti koondis kogus eelmise sajandi kahekümnendatel-kolmekümnendatel mängudel suurel arvul medaleid ning Soome oli üldse maailma üks kõige edukam spordiriik. Seda suuresti põhjusel, et siis polnud Aasia ja Aafrika riikide sportlased staadionile veel jõudnud.

Tänavu õnnestus mul pealt näha, kuidas Julien Alfred 167 000 elanikuga saareriigist Saint Lucia võitis kergejõustiku paraadalaal 100 meetri jooksupuud kuldmedali. Ja vaid veerand tundi hiljem võitis 72 000 elanikuga Dominica saareriigi esindaja Thea LaFond kulla naiste kolmikhüppes. Seega ei maksa medalite puhul alati sugugi riigi suurus ja jõukus. Eredaid andeid leidub igal pool, oluline on, et keskkond neid toetaks.

Ent kõige olulisem medalitabeli puhul on see, et üsna täpselt peegeldab see jõudude vahekorda ka sõjaliselt ja majanduslikult kõige võimsamate riikide vahel.

Alates 1896. aastast on enim medaleid suvemängudel enamasti võitnud USA, kokku 19 korral. USAlt võitis küll mõnda aega ka Suurbritannia, kuid sõja ajal kuuel korral esikoha spor-

ti tohutult raha panustanud Nõukogude Liit. 1936. ja 2008. aastal kogusid enim medaleid korraldajamaad, vastavalt natsi-Saksamaa ning kommunistlik Hiina.

Järjest kogu maailmas majanduslikku, poliitilist ja oma regioonis ka sõjalist võimsust kasvav Hiina on viimastel kahtedel suvemängudel andnud USAle kõva lahingu. Juba Tokyos aastal 2021 oli USA ülekaal kuldmedalites mõõdetuna ainult 39:38. Tänavu jäid USA ja Hiina 40 kuldmedaliga viiki ning ameeriklastele andis edetabelis esikoha suurem hõbe- ja pronksmedalite arv.

Ukraina ja Venemaa sõja taustal tasub vaadata ka seda, kuidas Pariisi suveolümpia nende mainet mõjutas. Kehvatest treeningoludest hoolimata esines Ukraina koondis Pariisi olümpiamängudel hiilgavalt: võideti 12 medalit ning kolm neist olid kuldmedalid. Selle tulemusega oli Ukraina medalivõitjate pingereas auväärsele 22. kohal. Võrdluseks – 2021. aasta Tokyo mängudel sai suurte sporditraditsioonidega Ukraina ainult ühe kuldmedali. Ukraina ajakirjandusest on näha, kui suurt rõõmu see sõdivale rahvale pakkus.

Nii olümpiamängud kui suve alguses toimunud jalgpalli Euroopa meistriõistlused näitasid venelaste selgelt, milliseks paariaks on nad rahvusvaheliselt muutunud. Tänu ROKi presidendi Thomas Bach'i ning mõne spordialaliidu soosingule pääses Pariisi küll 32 „individuaalset neutraalset sportlast” Venemaalt ja Valgevenest. Ainsaks venelaste medaliks jäi hõbe tennise naispaarismängus. See aga pakkusid Pariisi mängud Ukrainale tuge ning Venemaa mainet langesid veelgi.

● Kehvatest treeningoludest hoolimata esines Ukraina koondis Pariisi olümpiamängudel hiilgavalt: võideti 12 medalit ning kolm neist olid kuldmedalid. Selle tulemusega oli Ukraina medalivõitjate pingereas auväärsele 22. kohal.

Installatsioonis „Appi, kallis, meil on aias jälle mutid!” on kunstnik kasutanud materjalina mulda.

Orvast jälgib vaatajat silmapaar.

Tinistaja.

3 X KAIRE REILJAN

UUS NÄITUS

Sabaga väljapanek Haapsalu kunstikooli keldris

Larissa Ulmi näituselt „Müstika” Haapsalu kunstikooli keldrisaalis tasub igal juhul läbi astuda, sest mingi tavaline väljapanek see ei ole.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Hoiatab ju autor ka näituse tutvustuses, et maali või keraamikaga pole sel pistmist. Ei oskagi öelda, mida ootas, aga kunstikooli järsust kivitrepist keldrisse laskunud ja sattunud silmitsi tüübiga, kes püüdis nii suure kala, läks nagu naerule.

Kostab itsitamist

Järgmisel hetkel hakkas vasakult poolt orvast kostma itsitamist. Sellist, mis võtab natuke kõhedaks, aga mitte väga, sest kunstisaal on ikkagi turvaline paik.

Nii et olin täielikult eksinud, kui eeldasin lilleseadekunstis õppinud ja seda ka ise koolis

Larissa Ulm

- Sündinud 1954. aastal Haapsalus.
- Töötanud 45 aastat Haapsalu Viigi koolis kasvatajana.
- Õpetanud lastele aastakümneid taimeseadet.
- Näitus „Müstika” Haapsalu kunstikooli keldrigaleriis 14. septembrini.

ALLIKAS: HAAPSALU KUNSTIKOOL

õpetanud autorilt lilli ja liblikaid. Või noh, tegelikult ei eeldanud midagi. Olin unustanud, et Ulm trikitas Haapsalu kunstikoolis juba kolm aastat tagasi. Rühmanäitusel, kus eksponeeris „Rööprähklejat” ja „Läbipõlenud naist” – kahte suurt (pla-

katil lilleseadetena määratletud) (taime)skulptuuri.

„Rööprähkleja” materjalina kahtlustasin heina, tegelikult oli skulptuur väätidest, mida Ulm enne kujuks keerutamist-vormimist leotas. Okstest „Läbipõlenud naist” sussutas autor tundide kaupa põletiga, ausa köögi-riistaga, mis on kõigi nende pere-naiste arsenalis, kes teevad kodus brüleekeemi.

Seekord on Ulm läinud palju kaugemale. Materjalide virvarris orienteeruda on omaette kunst-tükk ja isegi autor ise ei oska esimese hooga üles lugeda, mis seal kõik on. „Ja siis ma püüdsin nii suure kala” tüübi kirsikännust keha katavad hobooblikaseemned ja pealage hein. Spetsiaal-

selt kunstikooli keldrisaali näituse jaoks loodud taieste puhul on Ulm peale oblikaseemnete kasutanud sammalt, mulda, puukoort, villa ja palgivahede tihendamiseks mõeldud takku. Leidub enam-vähem kõike mullast pealuude, põdrasarvede ja metallini. „Viisik. Perekond Paku halulapsed” sündis küttepuude seast leitud pakust: autori sõnul oli puusüü nii ilus, et viisik lihtsalt tahtis sealt välja tulla. Ja tuli ka: silmad peas ja teravad ninad õieli, uudistavad nad kambakesi kunstisaalis uitavaid veidraid tüüpe.

Peale materjalide trikitab autor sõnadega. „Kroonlinnud” ja „Appi, kallis, meil on aias jälle mutid!” – neid peab ise nägema ja kogema, nagu autor soovi-

tab. „Sindrinahku” muidugi ka. Sõnul seletada ja kirjas kirjeldada – see rikuks vaataja mõnu ära. Ise peab kuulma ka orvast kostvat „Tinistajate” naeru ja nägema „Näe, sarvekandja!” sisemisest kumavat punast valgust, eba- maist ja pelutavat.

Tekitab kõhedust

Hinnang „kõhedust tekitav” külalisteraamatus näitab, et on nähtud ja kogetud. Eks siia-sinna tipitud pisemat sorti pealuud (ikka päris) ja „Sindrinahkadest” välja ulatuvad hallid varbad anna ka oma osa. Ja tegelinskid, keda autor on tippinud orvadesse-õontesse: vaataja võib igal hetkel avastada, et teda jälgib valvas silmapaar. Võlvid võimendavad „Müs-

tika” teatavat kõhedust, irooniat ja sõnalusti ning väljapanek asetub kenasti sellesuviste näituste ritta Ursula ja May Aavasalu ning Hõlje Rahu järel.

Ühtki kolmest ei ole võimalik ette kujutada mõnes siledate-heledate seintega galeriis, nad kaotaksid seal oma võlu. Nii et kui Haapsalu kunstikooli keldrisaali ei oleks olemas, siis tuleks see välja mõelda.

PS. Ulmi näitusel on tõesti saba taga. Kui kohev ja pikk, pole veel selge. See alles kasvab.

Autor loodab, et iga vähegi terasem vaataja haaraks sule, kirjutaks näitusel kogetust loo või luuletuse ja kes teab, mis selles võiks sündida. Võibolla isegi raamat.

Valge Daami maleturniir toob kohale üheksa suurmeistrit

Pühapäeval ja esmaspäeval mängitakse Haapsalu piiskopilinnuses taas malet, sest seal leiab aset kolmas Valge Daami kiirmaleturniir. Pühapäeval algavale turniirile tuleb mängima 32 kutsutud mängijat kuuest riigist. Nende hulgas on üheksa suur- ja kolm rahvusvahelist meistrit.

Maleturniiri korraldaja Urmas Randma sõnul on muutunud turniiri korraldus. Kui kahel eelmisel aastal võistlesid maletajad kahes grupis, – ühes suurmeistrid omavahel ning teises innukad harrastajad ja noored Eesti maletajad –, mängitakse sel turniiril ühes gru-

pis. „Mängime Šveitsi süsteemis, nii on noortel maletajatel rohkem motivatsiooni. Saavad end suurmeistritega mängides proovile panna,” rääkis Randma.

Haapsalu turniirile saabuvate suurmeistrite hulgas on Läti parim maletaja Arturs Neikšans, kellel möödunud aastal õnnestus Haapsalust koju viia Haapsalu Valge Daami kiirmaleturniiri peaauhind – võidumõök. Turniirist võtab osa ka Soome parim maletaja Tomi Nybäck. Tema kogus mulusel turniiril sama palju punkte kui Neikšans, kuid lisanäitajate alusel jäi lätlasele alla, olles see-

ga turniiri teine mees. Eesti naisete esinumber naiste rahvusvaheline meister Mai Narva mängib samuti. Muidugi on osalejate hulgas rahvusvaheline suurmeister Jaan Ehlevest ja seekord istub piiskopilinnuses malelaua taha ka Haapsalust pärit male suurmeister Ottomar Ladva.

Esimest korda osalevad Valge Daami kiirmaleturniiril suurmeistrid Maxim Novik Leedust, Meelis Kanep ja Igor Švörjov ning suvehaapsallane, rahvusvaheline suurmeister Olav Sepp.

Kes tahavad näha kõrgtasemel malemängu, peavad sead-

ma sammud linnuseõue pühapäeval alates kl 14. „Arvan, et mängime umbes poole seitsmeni,” ütles korraldaja.

„Meie külalised tulevad Valge Daami turniirile sageli just Haapsalu pärast. Peame jätma neile võimaluse linna nautida,” lisas ta. Esmaspäeval algavad malemängud samuti kell 14 ja juba kell 16 peaksid selguma tulemused.

Haapsalu Valge Daami maleturniiri korraldab Urmas Randma, kes on ka Pühajärve rahvusvahelise kiirmaleturniiri ja Saaremaa malefestivali peakorraldaja.

ANDRA KIRNA

Läänemaa JK esindus sai magusa võidu

Läänemaa jalgpalliklubi esindusmeeskond naases Saaremaalt esiliiga B 23. vooru kohtumisel hooaja üheksanda võiduga.

Skoori avas 28. minutil läänlane Martin Salf ja poolajale minidi Läänemaa 1:0 eduseisus. 38. minutil viigistasid saarlased Rando Tarkmeele väravast. 16 minutit hiljem õnnestus Andreas Tiitsul Läänemaa taas juhtima viia. Kolm minutit enne normaalaja lõppu oli täpne haapsallane Arti Viispert ja nii lõppes mäng tulemusega 3:1 külaliste kasuks.

„Mängud tugevate vastastega pakuvad alati väljakutseid, kuid just sellised olukorrad motiveerivad meeskonda kõige enam,” ütles Läänemaa peatreener Theimo Tülp. „Enne mängu kokku lepitud plaanist kinnipidamine õnnestus ja suutsime rünnakutel ohtlikud olla,” lisas Tülp. „Vaatomata väikestele ärakukumistele suutsime püsida ohtlikena mängu lõpuni ja see tõi meile kaaoodatud võidu tabeli eesotsas oleva Kuressaare üle,” ütles Tülp. **TRIIN VELLEMAE**

● HIRMUL ON SUURED SILMAD

Verivärske lasteraamat aitab seljatatada hirme

Kirjanik Kaie Ilvesega seostuvad esmalt luuletused ja kassid. Nii et kui pakkuda, kellest räägib Ilvese uus lasteraamat „Amanda hirm”, oleks mugavustsooni jääv vastus, et kassidest.

MONIKA UNDO
info@le.ee

Aga võta näpust: verivärske raamatu peategelaseks on hoopis rabaservas elav viruskiemand Amanda.

Viruskiemand on üks oma näoline tegelane pika triibulise sabaga. Viruskiemand on üks oma näoline tegelane pika triibulise sabaga. Viruskiemand on üks oma näoline tegelane pika triibulise sabaga.

Tõsi, „Amanda hirm” pole esimene Kaie Ilvese raamat, kus viruskiemand toimetab. Näiteks võib teda kohata raamatus „Sünnipäev”, kus ta meenutab rööp-rähklejat. Aga see ei sega sugugi „Amanda hirmu” lugemist.

Kirev tegelastegalerii

Tegelikult on Kaie Ilvese raamatute tegelaste galerii kirev nagu lapitekk, siinkohal meenuv kohe üksildane roostikukaru Ruufus raamatus „Väike roostikukaru”. „Amanda hirmu” kõrvaltegelased on samuti meelde jäävad: olgu selleks siis räbaldunud salliga läbimärg rott või pükse paikav konnamamma.

Mis puutub viruskiemandasse, siis tema kardab kõike ja kõiki: raba, metsa, sahinaid, külma, sipelgaid, hambaarsti. Täielik fobiaate nimekirja saaks ikka väga pikk. Mis põhiline: enim pelgab Amanda maailma lõppu. Ah jaa, „Sünnipäev” on viruskiemandal samuti pidev mure maailma lõpu pärast.

„Amanda hirmu” tutvustus on öeldud, et raamat „julgestab väikeste lugejate ja aitab tal oma hirmudega hakkama saada”. Hirm on teema, mille eest tänases maailmas on keeruline kõrvale põigata, sest „sõjauudised ning kannatused puudutavad lähedalt meid kõiki”. Amanda peab oma hirmudega silmitsi seisma ja need lõpuks seljutama. Oli ikka hea tunne küll, kui

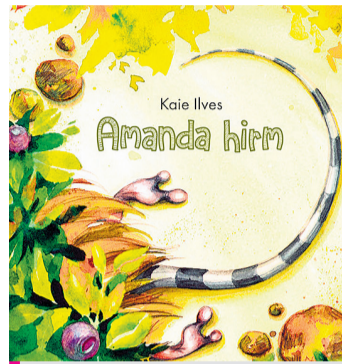
Ajakirjaniku ja kirjaniku Kaie Ilvese uues raamatus võitleb viruskiemand Amanda hirmuga. MALLE-LIISA RAIGLA

hirm muutus ühel hetkel tillukeks nagu vesikirp, „kargas rabalaukasse ja kadus”.

Kuigi sõna hirm võib lugeja eemale peletada, on „Amanda hirm” helge, pakkudes võimalusi arutada lapsega maailmas toimuva üle. Hirmul on teatavasti suured silmad, selle tõdemuse ni võib ka raamatu lõpus jõuda. Ja liialt muretsemine ei vii samuti sihile, pigem takistab see het-

ke nautimist. Nii vaatas Amanda loo lõpus ringi, „nagu näeks ta kõike esimest korda”.

Raamatu on illustreerinud Takinada. Muide, Takinada on teinud pildid Andrus Kivirähki menukile „Tilda ja tolmuingel”. „Amanda hirmu” illustratsioonid on soojad, pillkupüüdvad, neis on palju varjundirohkust. Kunstnik on suutnud tabada looduses valitsevaid meeleolusid. Takinada piltidesse

Amanda hirm

- Autor Kaie Ilves
- Kunstnik Takinada
- Lehekülgi 32
- Kirjastus Argo

peab süvenema, sest kõiki detailikilde esimese hooga ei märka. Kui pilt last ei kõneta, ei suuda ka tekst kõita. Pole kahtlust, et Takinada pildimaailm elavdab lugu. Julgelt võib tõdeda, et Takinada kunstnikuna lausa särab Ilvese raamatus.

Sõnadega maalija

Seevastu Kaie Ilves on raamatus maalinud sõnadega. Talle omane koloriitne sõnakasutus on teadatud, see on heas mõttes kades-tamist väärt. „Amanda hirm” on keeleliselt nauditav. Ei, raamatus pole keerulisi võõrsõnu ja väljendeid, vaid sõnad on just säärased, mis lisavad tekstile münti, aitavad rikastada lapse sõnavara. Näiteks „Seal ujusid üksikud heledad pilvetupsud, nagu oleks keegi võililleseemneid laiali puhunud”, „Tuuleiilid pühkisid üle mätaste”, „Raba-õhk lõhnas ja laulis”, „Kimalane Klaara hõõrus kriginal koibi”. Tihti kipume tõdema, et laste sõnavara on ahtake. Sel juhul tuleks kätte võtta Kaie Ilvese keelelisest värs-kusest pakatavad tekstid.

„Amanda hirm” on tulnud meie lastekirjandusse, et jääda. Lugu, pildid ja keelekasutus põimuvad haaravaks tervikuks. Jääb vaid oodata raamatu esitlust Haapsalus.

Asuküla seltsimaja avas Rapla kunstniku näituse

Asuküla seltsimaja värskest heledaks võõbatud seinu katavad septembrikuu lõpuni Rapla kunstniku Riin Palloni õlimaaliid.

Asuküla raamatukoguhoidja ja Asuküla seltsi liikme Imbi Sildaru sõnul kannustas just Palloni näitus seltsimaja seinu värskendama, ühe maali kinnitas kunstnik seltsimaja lakke. Nimelt leidis kolm aastat tagasi Asuküla kanti Pusküla külla suvemaja soetanud Pallon, et seltsimaja saali krellkollased seinad ei sobi näituseks ja Sildaru sõnul oli need nagunii kavas üle värvida. Asendamist vajas ka üks laeplaat.

„Tegime kuu ajaga ära,” märkis Sildaru. Sildaru ise, kunstnik ja kohalikud elanikud Marit ja Alari Viigipuu ning Tanel Tiisler käärtsid käised üles ja värvisid seltsimaja saali heledaks. Asuküla selts ostis ja lasi paigaldada

Kunstnikku inspireerivad öied.

maalide riputussüsteemi ehk siinid. „Kaks järgmist näitust on juba kokku lepitud ja mõtteid on ka edaspidiseks,” ütles Sildaru.

Varem on seltsimajas eksponeeritud Naima Neidre ja Maarja Aaloe loomingut, aga edaspi-

Riin Pallon

- Sündinud 1978. aastal.
- Lõpetanud kunstiakadeemia (maalikunst ja kunstõpetuse õpetaja).
- Elab ja töötab Raplas.
- Näitustel osalenud alates 2004. aastast.
- Rapla kaasaegse kunsti keskuse üks asutajaid.
- Maalikunstnike liidu ja kunstnike liidu liige.
- Näitus „Tuulele avatud” Asuküla seltsimajas 1. oktoobri.

ALLIKAS: ASUKÜLA SELTSIMAJA

di kavatseb Sildaru seltsimajas kunsti tihedamini eksponeerida.

Palloni pastelsetes toonides õlimaaliid aastatest 2021–2024 jäävad seltsimaja 1. oktoobri ni ja neid saab näha, kui raamatukogu on avatud ja Sildaru ise

kohal. Kolm maali on valminud spetsiaalselt selle väljapaneku jaoks. Ühe spetsiaalselt näituse jaoks loodud maali „Taevalikud vesiroosid” kinnitas kunstnik lakke katkise plaadi asemele. Koos paari teisega moodustab see sinise nurga. Ettepaneku maal lakke kinnitada tegi Sildaru. „Ütlesin, et võiks teha laemaali, saatsin mõõdu,” sõnas Sildaru.

Kunstnikku on inspireerinud Pusküla kandi maastik ja merevaated, aga ka suured öied: magnooliad, alpikannid ja kallad. Palloni sõnul annab ta õisi maalides edasi terveid maailmu, kujutab rännakuid hinge- ja mõttemaastikel ning avab alateadvuse varjatud soppet.

„Pannes nad sobivasse vormi ja keskkonda kannavad nad minu mõtteid edasi,” ütles Pallon. **KAIE ILVES**

Lääne Elu 35. sünnipäeva-aasta puhul vaatame tagasi, mis teemad on päevakorral olnud 5, 10, 15, 20, 25, 30 ja 35 aastat tagasi.

„Lööming „HS ja Pojad” kasiinos”, 16. august 1994

Pühapäeval oli kaubanduskeskuses, kasiinos „HS ja Pojad” lööming, milles sai kannatada üks algataja, Jura-nimeline varem kohtulikult karistatud mees.

Kasiino omaniku sõnul esitanud Peterburiga seotud Jura kasiinos töötajatele amoraalseid nõudmisi. Terror kestnud kolm päeva ja lahvas pühapäeval lööminguks. Peahaavaga Jura toimetati politseisse. Kakkuses alla jäänud venekeelne seltskond on ähvardanud kasiino kaitsjatele kätte maksta.

Politsei arvates polnud tegemist maffiaga, vaid tavalise kõrtsikaklusega.

„Uus taastusravihaigla tähendab paremat taset”, 17. august 1999

Kui tulevaks aastaks eraldatakse Haapsalu uue taastusravihaigla lõpetamiseks 23 miljonit krooni, võivad esimesed patsiendid 2001. aasta esimesel poolel sisse kolida.

Täna valitsuse istungil arutatakse tuleva aasta riigieelarvesse kavandatavaid investeeringuid ja istungil selgub, kas valitsus aktsepteerib haigla lõpetamiseks vajalikku summat. Koos kallinemisega on haigla lõpetamiseks vaja 22,8 miljonit krooni. Sisustuse jaoks on vaja veel seitse miljonit krooni. Tellija, Lääne maavalitsuse esindaja, projektijuht Matti Urma sõnul tähendaks ehituse seismajäämine, et soojuste, valve jm peale kulub aastas ikkagi miljon krooni.

„Paliveres kasvab rekordiline hiidmunade seenering”, 17. august 2004

Palivere mõisa läheduses kasvab seeneringis 18 hiigelsuurt murumuna. Ligi põlvkõrgused hiidmunad on moodustanud kaheksameetrise läbimõõduga seeneringi. 18 hiidmuna kõrval on kasvamas veel viis väiksemat seent. „Kui nii palju seeni kasvab ühes ringis, siis on see Eesti rekord,” ütles Tartu zoologia ja bioloogia instituudi seeneteadlane Erast Parmasto. „Kindlasti on see üks tähelepanuväärne seenering Eesti mastaabis.”

Seeneringi leidja Lehte Ilvese sõnul on see juba teine ring tänava suvel – esimene seenering kasvas juulis. Veel praegugi on värsket seente kõrval näha paar vanaks jäänud „ämmatossu”.

„De la Gardie lossist võib taas saada haigla”, 18. august 2009

Läänemaa haigla tahab tagasi osta De la Gardie lossi, et rajada sinna euroraha abil õendushooldushaigla. Euroopa Liit toetab õendus- ja hooldusteenuse arendamist 430 miljoni krooniga. Meie maakonna haigla saaks taotleda kuni 14,5 miljonit krooni abiraha, selgitas peaarst Tõnis Siir.

Taotleja aga peab arvestama tavatult suure omaosalusega. Endal tuleb lisada 32 protsenti ja see võib saada nii mõnelegi komistuseks, ütles Siir. Läänemaa haigla saab arvestada lossi renoveerimisel 22–26 miljoni krooniga. Tõnis Siir on pankadega laenu teemal rääkinud ja haiglat peetakse laenukõlblikuks. Kuigi uue maja ehitus oleks lihtsam ja maksaks niisama palju või vähemgi, tahab haigla osta De la Gardie lossi. Kinnisvarafirma Uus Maa müüb seda maja 2,9 miljoni krooniga.

„PKC juht: Keilas on oskusteave”, 16. august 2014

Helsingi börsil noteeritud juhtmeköidiste tootja PKC tegevjuhi Matti Hyttiäineni sõnul eelistas ettevõtte koondada Euroopa ja Ameerika uute toodete arendamise Keilas asuvasse tehasesse, sest sinna on koondunud grupi oskusteave, samal ajal kui Haapsalus oli vaid tootmisüksus. „Keila on olnud pikka aega meie grupi oskusteabekeskus, sinna on koondunud meie insenerikompetents,” ütles Hyttiäinen. Sestap polnud Hyttiäineni sõnul küsimustki, kumb tehase alles jääb, kas Keila või Haapsalu, kui sai selgeks, et grupis tuleb teha ümberkorraldusi. „Valmistume uueks olukorraks, mis võib teoks saada mõne aasta pärast,” rääkis Hyttiäinen.

„Nõva õpilaskodu osutus tühjaks lubaduseks”, 17. august 2019

Kuigi kooli alguseni on jäänud kaks nädalat, pole MTÜ Nõva Koolikogukond õpilaskodu avamiseks ühtegi sammu astunud. „Praegu ei oska midagi öelda,” ütles MTÜ Nõva Koolikogukond liige Risto Kaasik õpilaskodu avamise kohta.

Ruume õpilaskodu pidamiseks ei ole MTÜ vallavalitsuselt üle võtnud. Ka ei tea Kaasik, kui palju lapsi oleks õpilaskodus elamisest huvitatud. Lääne-Nigula vald oli nõus andma MTÜle õpilaskodu pidamiseks rendile kolmetoalise korteri. „Kevadel saatsime MTÜle rendilepingu. Vastust sellele pole saanud. Ka pole meil tagasisidet, millal MTÜ kavatseb selle allkirjastada,” ütles Lääne-Nigula vallavanem Mikk Lõhmus.

Seitsme maa ja mere taga – Shetlandil ja Orkneyl

42. osa

KAIRE REILJAN
ajakirjanik

Shapinsay

Reisi lõpp hakkas lähenema. Meie esmane plaan oli jätta Orkney saare pealinna Kirkwalli avastamine viimaseks päevaks, kui pidime õhtul laevale minema, aga kuna meil ei õnnestunud auto rendiaega päeva võrra pikendada, sõitsime Kirkwalli päev varem. Tagantjärele tõdedes oli see õige otsus, sest nii ei pidanud raskeid seljakotte kogu aeg kaasas tassi. Nimelt selgus järgmisel päeval, et Kirkwallis polegi ühtegi pagasi hoiuruumi, kuhu pambud jätta oleks saanud.

Sirts arvas, et kui me juba Kirkwallis oleme, võiks ära käia pealinna külje all asuval Shapinsay saarel. Siis saame öelda, et oleme lisaks peasaarele jõudnud ka vähemalt ühele väikemale saarele. Muidugi oleksime tahtnud rohkem

mööda saari sõita, aga meil ei õnnestunud klapitada oma ajakava ja laevade sõidugraafikuid. Lihtsalt selleks, et jalgsi saarel maha panna, polnud mõtet mõnele saarele sõita. Shapinsay tundus aga parasjagu nii väike, et seal jõuaks ka jalgsi üht-teist näha.

Et laeva väljumiseni oli veel aega, astusime sisse sadama lähedal asuvasse džinnivabrikusse. Džinnivabrikud on Orkneyl suisa kolm: Orkney Gin Company, Deerness Distillery ja The Orkney Distillery. Kirkwallis asus viimane koos külastuskeskusega. Seal toodetud Kirkjuvagr'i džinni olime juba eelmistel päevadel õhtusöögi kõrval mekkinud ja see tundus hea. Pealegi oli nende džinn väga ilusates pudelites ja džinnimargid kandsid skandinaaviapäraseid nimesid. Kuna me nn plekist ämma ehk autoga enam arvestama ei pidanud, võtsime džinnivabriku kohvikus Scottish White Russiani (Šoti valge venelane – ingl k) nime kandva joogi, mis oli oma olemuselt külm kohvijook tilgakese likööri, viina ja vahukoorega.

Kohvijoojaga ühele poole saanud, marssisime sadamasse ja pärast paarikümne minuti pikkust laevasõitu olimegi Shapinsay saarel. Sadam asus Balfouri külas, mille oli 18. sajandi lõpul asutanud Soundi mõisa ostonud Thomas Balfour. Balfour oli Orkney esimene planeeritud küla – tänava ühel küljel oli reas 28 väikest üksteisega ühendatud majakest, kus leidsid peavarju

kalurite, käsitööliste ja möldrite perekonnad, kokku elas neis väikestes majakestes 19. sajandi alguses 116 elanikku. Tänav, mille ühel pool asus majaderida ja teisel pool kiviaed, millest ulatusid üle õitsvad põõsad, oli tõepoolest maaliline. Kui jätta kõrval mõned moodsa aja leiutised nagu autod ja plastmassist prügikastid majade ääres, oleks tõesti nagu sattunud 19. sajandisse.

Kui ühele poole sadamat jäi küla, siis teisel pool kõrgus Balfouri loss, mille oli 19. sajandi keskpaigas lasknud ehitada Thomas Balfouri lapselaps David. Lossi lasi ta projekteerida Edinburgh'i arhitektil David Bryce'il. Lossi juurde pääses massiivsest väravast, millel troonid Balfouride vapp. Kui meil oli info, et lossis tegutseb hotell, mis tähendab, et ehk on seal ka mingi restorani moodi asi, kus saaks tassi kohvi, siis kohapeal selgus, et lossile ligi ei pääse. Jupp maad enne lossi oli välgas suur eravalduse silt.

Jalutasime siis läbi istutatud metsatuka tagasi peatänavale, vaatasime ära Balfouride vapiga gaasitorni, millega 1920. aastatani küla ja lossi köeti ning istusime kunagisse sepikotta sisse seatud söögikotta. Söögikotta pidas üks perekond – ema valmistas köögis süüa ja lapsed, kellest noorim võis olla nii 10-12aastane poiss, teenindasid. Süüa me ei soovinud, aga tahtsime enne peasaarele tagasiminekut tellida ühe õlle, mis poisi tõeliselt segadusse ajas. Ta käis mitu korda köögis küsimas, et mida ta täpselt meie tellimuse täitmiseks tegema peab.

Tagasiteel jälgisime laeval, kuidas kruisituriste reidid seisvalt laevalt maale viidi. Laevalt maale toimetati turiste kollaste kinistite veebussi moodi sõidukitega. Selleks, et inimesed veebussi saaksid, oli laeval veepiiri lähedal luuk. Inimesed sees, kihutaski veebuss eri riikide lippudega ehitatud sadama poole. Lipurivis jäi silma küll Läti lipp, aga Eesti oma mitte. Sadamas ootasid turiste juba giidid ja bussid. Kõik kruisituristid siiski Orkney saart mööda ringi sõitma ei läinud, sest neid jagus ka Kirkwalli tänavatele ja kirikusse, kuhu meiegi suundusime.

Balfouri loss.

KAIRE REILJAN

INIMSAATUS

Meenutusi 80 ja enamagi aasta tagant

Kui mõtlen, kuidas lugu alustada, meenub Agu Sihvka, kes ka kaugelt pihta hakkas, et ära rääkida, kuidas see käis.

TOIVO TOMINGAS
info@le.ee

Minu isa Edgar oli Rohuneeme rannakalur, kui ta 1939. aastal Eesti kaitseväge kutsuti ja temast miiniveeskaja Ristna madrus sai. Ristna oli juba ajalooa aurulaev, mis ligi 60 meetrit pikk ja 15 lai ning meeskonnas oli 51 meremeest. Laev võis pardale võtta 150 meremiini ja need vajadusel merre ritta lasta. Veesata, nagu termin ütleb.

Mehed laeval õppisid vajalikke oskusi, harjutasid sadamas olles rivasammu ja laulsid ingliskeelset marssi nimega „It's A Long Way to Tipperary”. Kapteniks oli 45aastane kaptenmajor Gustav Sääsk. Saaremaa mees.

Kõik oli kena, kuni 1940. aasta suvel tuli riigipööre. Ajateenijatele lajutati aasta teenistust otsa, madrusemütsile tuli otsaette punane viisnurk ja laeva ahtrisse heisati punalipp. Nüüd harjutati teisi laule. Isa rääkis, kuidas nad asja üle irvitasid, ravis üksteise püksitagumikust kinni hoidsid ja karjusid „maroosina, maroosina”. Olen püüdnud mõelda, mida nad tegelikult pidid laulma? Vist „Za rodinu”, mis kõlab sarnaselt ja laulu viiski tuli tuttav ette.

Tagasi kodus

Laeva juhtkonnas vahetus ohvitser, kuid madruste töö jäi samaks. Kuni 1941. aasta suvel sai laev käsu minna lahingumiinidega Liivi lahele miine veeskama. Sõda oli alanud ja sakslased tulid kiiresti peale. Loomulikult ei lõppenud nüüd ajateenistus kellelegi ja kangastusid hoopis lahingud.

Nüüd tuleb see koht, millest isa eelistas nõukaajal vaikida. Nimelt hüppas tema (ja mitmed teisedki) laevalt maha ja kadus venelaste vaateväljalt.

Isa oli olnud ettenägelik. Ristnal juhtus Irbeni väinas miine panes õnnetus, üks miinidest lõhkes enne vette jõudmist laeva parda taga ja vigastas rängalt laeva. Hukkus mitu meest, kuid laev jäi pinnale ja viidi Viiburisse remonti. Isani jõudis aga teave, et Ristna läks Hiiumaa taga põhja.

Juba paari kuu pärast võis kadunud poeg taas oma isakoju tulla ja ettevaatlikult olusid uurides kalastamistki jätkata. Oli urisejaid ja ärähüppamist reetmiseks pidajaid. Oli ju palju Viimsi poisse koos venelastega Leningradi

läinud ja nende sugulased heitsid Edgarile nahahoidmist ette.

Edgar aga oli mures hoopis seepärast, et mitte Saksa vägedesse sattuda. Nendega suheldes leidis ta tee, kuidas kodumaile jääda. Edgar oli tubli akordionimees ja üks pidu peetud sõja ajalgi. Peagi oskas isa piisavalt saksa keelt ja talle pakuti tööd tolliameti tölgina. Oli kadestajaid. Aga oli ka neid, kellele omakandimehe liiga head teadmised nende seadust eiravatest tegemistest sekeldusi töid.

Jalgealune läks järjest tulismaks ja 1943. aastal lasi isa end üle tuua Läänemaa tolliteenistusse. Tema pillimehekuulsus levis ja peagi oli ta Waldmanni kohvikus õhtuti rahvast tantsitamas. Siin tutvus ta ka Vormsilt pärit rootslanna Agnetaga ja noorte tutvusest arenes armastus. Mis siis, et sõda!

Murepilved aga ei jätnud rõõmupäevi kellelegi. Agneta kurtis, et öde Hilda oli vaatamata vanemate keelule ikkagi Rootsi sõitnud ja nüüd olid vanad Omanid Vormsis Hosbys talus ükski.

1944 kevadel käisid noored Rohuneemes, et Edgar saaks vanematele pruuti tutvustada, samuti käidi Vormsis Omanitel abiks talutöödel. Sõda aga tuli Venest tagasi ja augustis 1944 taganesid Agneta ja Edgar Haapsalust Vormsisse, Hosbysse. Edgari tollitöötaja munder uputati Hosby ja Hobulauu vahele merre. Algas vaikelu. Vormsis oli siis juba kümneid perekondi etnilisi eestlasi

1949. aasta suvel Hullo teemaja seinas. Vasakul, väiksema pilliga II

Pihkvamaalt, kes olid hõivanud lahkunud rootslaste tühjaks jäänud talud. Keegi ei tundnud kedagi ja rinne lähenes.

Edgar otsustas veel septembri alguses isakodus käia, kuid see oli kurb reis. Isakodu, Porda talu Rohuneemes oli tühi. Põgenemisaanika oli haaranud suure osa rannarahvast ja paadimootorite hilisõhtune popsumine tähendas järgmiste paaditrite inimeste sõitu mere taha. Läänud olid ka Edgari vanemad, 50aastased Leeni ja Madis. Läänud oli kodumajast ka enam-vähem kõik, mida sealt ära tassida andis. Edgar sai siiski kaasa ühe suhteliselt kerge riidekapi, millega tagasi Vormsisse jõudis. Nüüd oli tema maine vara kohvikene seljariideid, akordion ja riidekapp.

Vaatamata Edgari ja Agneta pealekäimisele ei nõustunud Omanid Rootsi põgenema. Nagu isa Hans väimehele ütles: „Ma olen selle maa oma raha eest ostnud, 25 aastat seda maad harinud, sia

omale kodu rajanud. Mul ei ole pattusid ühegi võimu ees. Mina ei lähe kuhugi.” Ja ei mindudki, sest Agnetagi sai väga hästi aru, et ta oma 60aastaseid vanemaid maha jätta ei saa.

Käis rinne üle, vahetus võim. Hans Oman võeti uue võimu poolt ametisse Hobulauu majakavahiks, Agneta ja Edgar said omaette elamise ja töö Hullo, kus uue kombe järgi oli avatud teemaja. Asi sobis. Agneta oli kohvikutööga hästi kursis, Edgar abistas ja tantsitas rahvast.

Edgaril oli suuresti just pillimehekuulsuse najal õnnestunud sõda nii üle elada, et rindele ei saanud teda kumbki pool. Ka ei leidnud taastunud Vene võim tal mingit süüid ja murepilved hajusid. Võis elada ja armastada. 1947 sündis noortele tütar ja neli aastat hiljem poeg. Agneta isa Hans oli aga 1950. aasta jõulude ajal insuldi saanud ja surnud. Agneta jättis teemaja ja läks üksi jäänud ema juurde tagasi.

Eesti madrused, tagareas paremal Edgar Tomingas. Pildil keskel 12-tolline suurtükimürsk.

E 19. august

02:29 ERR.ee uudised 07:00 Prillitoos 08:00 Maahommik 08:45 Eesti mäng 09:30 Öpe ei löpe 10:00 Kutsuge ämmaemand 10:50 Suus sulav Eesti 11:20 Elu lugu 11:40 Sõbrad muusikas: Anu Kaal ja Voldemar Kuslap 12:30 Joanna Lumley Jaapanis 13:15 Hercule Poirot 14:10 Liblikavõrguga Kamerunis 14:40 Wikmani poisid 15:10 Võimu kants. Võim ja hiilgus 16:15 Rannahotell 17:05 Öne 13 17:35 Kutsuge ämmaemand 18:30 Aktuaalne kaamera 18:45 Eesti mäng 19:30 Eesti nüüd siis Vabariik 20:00 Ukraina stuudio 20:30 Kalale Korzetsiga 21:00 Aktuaalne kaamera 21:25 Sport 21:35 Ringvaade suvel 22:05 Südamed 23:00 Isa Brown 23:45 Wikmani poisid

00:05 Naised vormis 00:55 Plahvatuslik blond 03:10 Sherlock Holmes: Varjude mäng 05:30 Postimees.ee 06:00 Aedniku aabits 06:30 Suverepoter+ 07:00 Mägidoktor 08:00 Mägidoktor 09:00 Rikas Eesti 09:30 Immenhof - lubadus 11:30 Küladetektiiiv 12:30 Žiguliga maailma tippu 13:30 Kodus ja võõrsil 14:00 Roaldinädal: Öko-inimesed 15:00 Vana silla saladus 16:00 Armastuse hind 17:00 Küladetektiiiv 18:00 Kelgukoerad 4 19:00 Suverepoter 20:00 Nutikas Eesti 20:30 Lustlik reis beebiga 21:30 Naised vormis 22:25 Vötsaga Vietnamis 22:55 NCIS: Kriminallistid 23:50 Keisrinna

06:30 Uudishimulik George 07:00 Leo da Vinci 07:20 Leo da Vinci 07:40 Jänku Juss 07:55 Abikäsi 09:05 Vöidustuudio 10:05 Suvesangarid 10:40 Kaks kanget Sovetistanis 11:45 Eesti parim pagar 12:50 Reis tulemägede maale: Kantsatka 13:25 Del Montepärand 14:30 Sajandi armastus 15:40 Gülcemal 16:45 Kälimehed 17:50 Kättemaksukontor 19:00 TV3 uudised 19:30 Kahevöitlus 20:00 Läbi suve Taaviga 20:30 Suvesulased 21:30 TV3 uudised 22:00 Võimatu missioon: Tagajärjed 01:20 Depoo 19 02:15 Lapsed 02:45 Lapsed 03:15 Kälimehed 04:15 Kahevöitlus 04:40 TV3 uudised 05:10 Kaks kanget Sovetistanis

07:20 Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood 07:45 Mikk-Mikk ja seenerahvas 07:55 Pörsas Peppa 08:00 Pörsas Peppa 08:05 Karu Karla 08:10 Pörsas Peppa 08:15 Angelo reeglid 08:25 Väike printsess 08:35 Rantšo 09:00 Hunt Kriimsilma 9 ametit 09:30 Lotte 09:35 Meemeistrite linn 10:00 Osoon. Looduselamused lastega, Remo Savisaare kadu maailm, köikvöimas krabiämblik 10:30 Kõnnumaalased 10:55 31. jaoskond 11:15 31. jaoskond 11:40 OP 12:35 Eestlus Kanadas 13:30 Laulge kaasal 14:05 ERR.ee uudised 15:30 Operatsioon Ai 16:00 Abimehed galaktikast 16:10 Ella, Oscar ja Huu 16:20 Päev, mil Henri kohtas...? 16:30 Rantšo 16:50 Tegus Timmu 17:00 Väike printsess 17:10 Hei, turbod! 17:20 Pörsas Peppa 17:30 Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood 17:50 Angelo reeglid 18:00 Luise ja Oliver 18:05 Hiir Hops 18:15 Claude 18:30 Minu lemmikloom 18:35 Kriipsu Juku kodu 18:40 NOVA 18:55 Osoon. Looduselamused lastega, Remo Savisaare kadu maailm, köikvöimas krabiämblik 19:25 Aktuaalne kaamera 19:30 Kõnnumaalased 20:00 Eelajaloolised maailmad 20:05 Metsikud bitid 21:00 Aktuaalne kaamera 21:30 Kirjanduse aeg 2024 22:15 Matthew Perry. Mitte ainult sõbrad 22:55 Öelus 23:20 Mida teie arvate?

T 20. august

00:20 Võimu kants. Võim ja hiilgus 01:20 Reisile minuga. Kesk-Kreeka linnad 01:51 ERR.ee uudised 07:00 Eesti Vabariigi hümn 07:05 Mina ka 07:10 Iseisvuse taastamine 07:20 Mina ka 07:30 Vabaduse tee 08:25 Ringvaade suvel 09:00 August 1991 16:15 Rannahotell 17:05 Öne 13 17:35 Kutsuge ämmaemand 18:30 Aktuaalne kaamera 18:45 Eesti mäng 19:30 Eesti nüüd siis Vabariik 20:00 Ukraina stuudio 20:30 Kalale Korzetsiga 21:00 Aktuaalne kaamera 21:25 Sport 21:35 Ringvaade suvel 22:05 Südamed 23:00 Isa Brown 23:45 Wikmani poisid

00:55 Valelikud võrgutajad 01:50 Kelgukoerad 02:45 NCIS: Kriminallistid 03:35 Keisrinna 04:40 Nutikas Eesti 05:05 Postimees.ee 05:30 Kodus ja võõrsil 06:00 Suverepoter 07:00 Mägidoktor 08:00 Mägidoktor 09:00 Öökülaline. Tõnu Kaljuste 10:00 Laulud sõdurile 12:00 Nad olid valmis Eesti eest surema 13:00 Soo 15:00 Päev, mis tõi vabaduse: 30 aastat augustiputšist 16:00 Peeter Oja stand-up etendus: Eestlased - erilised inimesed 17:40 Oma rahvaga mul meeldib olla koos: Toomas Lunge 60 19:00 Suverepoter 20:00 Kuulsuse narrid 22:00 Mustad lused 23:05 Krimi 23:35 NCIS: Kriminallistid

06:30 Uudishimulik George 07:00 Leo da Vinci 07:15 Leo da Vinci 07:40 Jänku Juss 08:00 Leo da Vinci 08:15 Leo da Vinci 08:30 Käsna-Kalle Kantpüksi film 10:20 Zipelgad 12:15 Hambahaldjas 14:30 Narnia kroonikad: koiduränduri teekond 17:00 Nimed Marmortahvilil 19:00 TV3 uudised 20:00 Kolmedok: 10 sammu vabaduseni 21:00 Ivo Linna 75: Üks ja ainus suurkontsert 00:20 Herakles 02:20 Nimed Marmortahvilil 04:20 TV3 uudised 05:10 Kolmedok: 10 sammu vabaduseni

00:15 Päevaliblikas 01:50 Kristjan Järvi Meelte Videvik 02:42 ERR.ee uudised 07:00 Hei, turbod! 07:10 Abimehed galaktikast 07:25 Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood 07:45 Claude 07:55 Hiir Hops 08:05 Luise ja Oliver 08:15 Rantšo 08:35 Piip ja Tuut hoiavad Eesti lippu kõrgel 08:50 Kaka, kevad ja teised 10:00 Osoon. Teekond läbi Peipsimaa 10:30 Minu Eestimaa Marina Kaljurand 10:35 Mulgipuder 10:45 Soomaa uni 11:35 Viru süra 12:00 Tartu vaim 12:30 Matsalu linnuriik 13:00 Seto leelo 13:25 Mustamäe tango 14:10 Saaremaa onupoeg 15:30 Sulvelõpp Viljandis 16:00 Suur maalritöö 16:15 Arvo Pärt. Neli lastelaulu 16:30 Sipsik 17:45 Kaka, kevad ja teised 18:55 Osoon. Teekond läbi Peipsimaa 19:25 Aktuaalne kaamera 19:30 Vabariigi presidenti kõne Roosi-aias (viipekeele) 19:55 Ajaproov 20:35 Poolükskõik. Johansonid 21:00 Aktuaalne kaamera 21:20 Valge 1988 22:05 Rodeo 23:25 Tartu muusikapäevad

K 21. august

00:00 Üle-eestiline öölaulupidu „Vaba Eesti!“ 01:00 Kümme kaadrit 01:45 Wikmani poisid 02:17 ERR.ee uudised 07:00 Prillitoos 08:00 Maahommik 08:45 Astu pardale! 09:15 Ühe pere muusika 10:00 Eesti lood 10:30 Kutsuge ämmaemand 11:20 Sinu uus sugulane 11:50 Suus sulav Eesti 12:20 Ukraina stuudio 12:50 Puit arhitektuuris 13:20 Hercule Poirot 14:10 4x4. Aafrika 14:40 Wikmani poisid 15:15 Võimu kants. Võim ja hiilgus 16:10 Südamed 17:05 Öne 13 17:35 Kutsuge ämmaemand 18:30 Aktuaalne kaamera 18:45 Eesti mäng 19:30 Lahutus Eesti moodi 20:00 Siin me oleme 20:30 Allan Noormets. Nagu teile meeldib 21:00 Aktuaalne kaamera 21:25 Sport 21:35 Ringvaade suvel 22:05 Südamed 23:00 Jumalaga rock'n'roll

00:30 Keisrinna 01:35 Valelikud võrgutajad 02:30 NCIS: Kriminallistid 03:25 Keisrinna 04:25 Krimi 04:55 Rikas Eesti 05:20 Postimees.ee 06:00 Suverepoter 07:00 Mägidoktor 08:00 Mägidoktor 09:00 Nutikas Eesti 09:30 Puhkus Istrias 11:30 Küladetektiiiv 12:30 Lustlik reis beebiga 13:30 Kodus ja võõrsil 14:00 Roaldinädal: Hambutu Eesti 15:00 Vana silla saladus 16:00 Armastuse hind 17:00 Küladetektiiiv 18:00 Kelgukoerad 19:00 Suverepoter 20:00 Nutikas Eesti 20:30 Papsid 21:30 MasterChef Eesti 23:00 NCIS: Kriminallistid 23:55 Keisrinna

07:00 Leo da Vinci 07:20 Leo da Vinci 07:50 Abikäsi 09:05 Vöidustuudio 10:05 Suvesangarid 10:50 Kaks kanget Sovetistanis 11:50 Kolmedok: 10 sammu vabaduseni 12:50 Läbi suve Taaviga 13:25 Del Monte pärand 14:30 Sajandi armastus 15:40 Kirgedes torm 16:45 Kälimehed 17:50 Kättemaksukontor 19:00 TV3 uudised 19:30 Kahevöitlus 20:00 Läbi suve Taaviga 20:30 Suur lotokolmapäev: Rõõsude sõda 21:30 Vabad mehed 00:10 Kui koletis kutsub 02:35 Suur lotokolmapäev: Rõõsude sõda 03:35 Litsid 04:40 TV3 uudised 05:10 Kirgedes torm

00:00 31. jaoskond 00:20 31. jaoskond 00:40 Laulud rebasele 02:48 ERR.ee uudised 07:00 Hei, turbod! 07:10 Väike printsess 07:20 Ideefix 07:35 Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood 07:55 Claude 08:10 Angelo reeglid 08:15 Pörsas Peppa 08:20 Rantšo 08:45 NOVA 09:00 Suur maalritöö 09:20 Lotte 09:25 Uhti, uhti uhkesti 09:35 Jonn 09:45 Aatomik 09:55 Kaupmees ja ahvid 10:00 Osoon 10:30 Kõnnumaalased 10:55 31. jaoskond 11:20 31. jaoskond 11:40 OP 12:40 Valge 1988 13:25 Praktiline Eesti ajalugu 15:30 Operatsioon Ai 17:00 Abimehed galaktikast 16:10 Ideefix 16:20 Ei-Ei 16:30 Rantšo 16:50 Riuklikud loomad 17:00 Mikk-Mikk ja seenerahvas 17:10 Hei, turbod! 17:25 Pörsas Peppa 17:30 Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood 17:50 Angelo reeglid 18:00 Lunnisaar 18:10 Hiir Hops 18:15 Claude 18:30 Minu lemmikloom 18:40 NOVA 18:55 Osoon. 19:25 Aktuaalne kaamera 19:30 Kõnnumaalased 20:00 Loomariigi lapsevanemad 20:55 Metsikud bitid 21:00 Aktuaalne kaamera 21:30 Ain Anger. Väike- saarelt maailma tippu 22:00 See teeb haiget 22:45 See teeb haiget 23:30 Elu on vaid üks sõit

N 22. august

00:05 Isa Brown 00:50 Võimu kants. Võim ja hiilgus 01:50 Reisile minuga. Evrytania maakonna kärestikud ja terviseveed 07:00 Prillitoos 08:00 Maahommik 08:45 Ringvaade suvel 09:15 Eesti mäng 10:00 Siin me oleme 10:30 Kutsuge ämmaemand 11:20 Suus sulav Eesti 11:50 Sõbrad muusikas: Olav Ehala ja Heidy Tamme 12:35 Puit arhitektuuris 13:05 OP lood 13:20 Hercule Poirot 14:10 4x4. Aafrika 14:40 Wikmani poisid 15:15 Võimu kants. Võim ja hiilgus 16:15 Südamed 17:05 Öne 13 17:35 Kutsuge ämmaemand 18:30 Aktuaalne kaamera 18:45 Eesti mäng 19:30 Lahutus Eesti moodi 20:00 Ühe maja lugu 20:30 Kirjandusministri juures 20:55 Märdi ja Oti Tartu 2024 kultuurikalender 21:00 Aktuaalne kaamera 21:25 Sport 21:35 Ringvaade suvel 22:05 Südamed 23:00 Joanna Lumley Jaapanis 23:50 Kodukäijad

00:55 Valelikud võrgutajad 01:50 Kelgukoerad 02:50 NCIS: Kriminallistid 03:40 Keisrinna 04:40 Nutikas Eesti 05:10 Postimees.ee 06:00 Suverepoter 07:00 Mägidoktor 08:00 Mägidoktor 09:00 Nutikas Eesti 09:30 Romantiline muinasjutt 11:30 Küladetektiiiv 12:30 Papsid 13:30 Kodus ja võõrsil 14:00 Roaldi nädal: Lastekodud 15:00 Vana silla saladus 16:00 Armastuse hind 17:00 Küladetektiiiv 18:00 Kelgukoerad 19:00 Suverepoter 20:00 Nutikas Eesti 20:30 Roaldi retked 21:30 James May: meie mees Jaapanis 22:35 Žiguliga maailma tippu 23:35 NCIS: Kriminallistid

06:30 Uudishimulik George 07:00 Leo da Vinci 07:20 Leo da Vinci 07:50 Kirgedes torm 09:05 Vöidustuudio 10:05 Suvesangarid 10:50 Suur lotokolmapäev: Rõõsude sõda 11:50 Litsid 12:50 Läbi suve Taaviga 13:25 Del Monte pärand 14:30 Sajandi armastus 15:40 Kirgedes torm 16:45 Kälimehed 17:50 Kättemaksukontor 19:00 TV3 uudised 19:30 Kahevöitlus 20:00 See pole lastesaade 20:30 Suletud uste taga 21:30 TV3 uudised 22:00 Keskearõõmud 23:00 Zoolander 2 01:10 Riviera 02:15 Kälimehed 03:15 Suletud uste taga 04:10 See pole lastesaade 04:40 TV3 uudised 05:10 Kirgedes torm

00:10 31. jaoskond 00:35 31. jaoskond 00:55 Ameerika afäär 03:14 ERR.ee uudised 07:00 Hei, turbod! 07:10 Väike printsess 07:20 Ideefix 07:35 Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood 07:55 Claude 08:10 Hiir Hops 08:15 Pörsas Peppa 08:20 Rantšo 08:45 NOVA 09:00 Hunt Kriimsilma 9 ametit 09:25 Lotte 09:30 Lotte 09:35 Kaelkirjak 09:45 Aatomik ja jömmid 10:00 Osoon 10:30 Kõnnumaalased 10:55 31. jaoskond 11:20 31. jaoskond 11:40 OP 12:40 Kirjanduse aeg 2024 13:25 Vihakobarad. Moodsa Ameerika vaim 14:22 ERR.ee uudised 15:30 Operatsioon Ai 16:00 Lassic 16:20 Kõlakoguja 16:30 Rantšo 16:50 Riuklikud loomad 17:00 Mikk-Mikk ja seenerahvas 17:10 Hei, turbod! 17:25 Pörsas Peppa 17:30 Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood 17:50 Rebased ja mägrad 18:05 Ella, Oskar ja Huu. Kingijaht 18:30 Minu lemmikloom 18:40 NOVA 18:55 Osoon 19:25 Aktuaalne kaamera 19:30 Kõnnumaalased 20:00 Loomade salaalu 20:50 Metsikud bitid 21:00 Aktuaalne kaamera 21:30 Lõpetamata linn 22:00 Pamfir 23:40 Öelus

R 23. august

00:20 Wikmani poisid 00:50 Võimu kants. Võim ja hiilgus 01:50 Reisile minuga. Kohvikute maakonna kärestikud ja terviseveed 02:21 ERR.ee uudised 07:00 Prillitoos 08:00 Maahommik 08:40 Ringvaade suvel 09:10 Eesti mäng 10:00 Ühe maja lugu 10:30 Kutsuge ämmaemand 11:20 Suus sulav Eesti 11:50 Sõbrad muusikas: Andres Valkonen ja Leelo Tungal 12:35 Maahommiku lood 13:00 Hercule Poirot 13:55 Wikmani poisid 14:30 Balti kett 30. Ärgake Baltimaad! 15:30 Suvebiatloni MM Otepääl 16:20 Minu meri 16:50 Suvebiatloni MM Otepääl 17:35 Kutsuge ämmaemand 18:30 Aktuaalne kaamera 18:45 Eesti mäng 19:30 Lahutus Eesti moodi 20:00 Võimas Viru Laul 20:30 Sport. Sport 21:25 Sport 21:35 Vera 23:10 Balti kett 30. Ärgake Baltimaad!

00:30 Keisrinna 01:35 Valelikud võrgutajad 02:30 Kelgukoerad 03:25 NCIS: Kriminallistid 04:20 Keisrinna 05:25 Nutikas Eesti 05:50 Postimees.ee 06:00 Suverepoter 07:00 Mägidoktor 08:00 Mägidoktor 09:00 Nutikas Eesti 09:30 Romantiline muinasjutt 11:30 Küladetektiiiv 12:30 Roaldi retked 13:30 Kodus ja võõrsil 14:00 Roaldi nädal: Mustlased 15:00 Vana silla saladus 16:00 Armastuse hind 17:00 Küladetektiiiv 18:00 Kelgukoerad 19:00 Suverepoter 20:00 Nutikas Eesti 20:30 Roaldi retked 21:30 James May: meie mees Jaapanis 22:35 Žiguliga maailma tippu 23:35 NCIS: Kriminallistid

06:30 Uudishimulik George 07:00 Leo da Vinci 07:20 Leo da Vinci 07:50 Kirgedes torm 09:05 Vöidustuudio 10:05 Suvesangarid 10:50 Keskearõõmud 11:55 See pole lastesaade 12:25 Suletud uste taga 13:25 Del Monte pärand 14:30 Sajandi armastus 15:40 Kirgedes torm 16:45 Kälimehed 17:50 Kättemaksukontor 19:00 TV3 uudised 19:30 Kahevöitlus 20:00 Eesti parim pagar 21:00 Krista lood 21:30 TV3 uudised 22:00 Öed sõgedad 00:40 Pahad sõnad 02:40 Saatan kannab Pradat 04:50 TV3 uudised 05:10 Kirgedes torm

00:00 31. jaoskond 00:25 31. jaoskond 00:45 See teeb haiget 01:30 Kolm-kaks-kuus 02:06 ERR.ee uudised 07:00 Hei, turbod! 07:10 Mikk-Mikk ja seenerahvas 07:25 Kõlakoguja 07:30 Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood 07:50 Pörsas Peppa 07:55 Väike lühinägelik boamad 08:10 Rantšo 08:30 Rebased ja mägrad 08:45 NOVA 09:00 Hunt Kriimsilma 9 ametit 09:25 Lotte 09:30 Kaks lugu: Mari Kisa-kõri ja Rongisõit 09:40 Metsamuinasjutt 10:00 Osoon 10:30 Kõnnumaalased 10:55 31. jaoskond 11:15 31. jaoskond 11:40 OP 12:40 Vastuult 13:05 Aeg enesele 13:35 Üks koorilaul 13:40 Zoo-Tallinn 14:15 Mina ka 14:20 Kosmosepoiss 16:00 Lassic 16:25 Kõlakoguja 16:30 Rantšo 16:50 Tegus Timmu 17:00 Mikk-Mikk ja seenerahvas 17:10 Hei, turbod! 17:25 Pörsas Peppa 17:30 Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood 17:50 Rebased ja mägrad 18:05 Ella, Oskar ja Huu. Mängime perekonda 18:30 Swang 18:39 Vägev värk! 18:40 Osoon 19:10 Aktuaalne kaamera 19:20 Jalgpalli Premium Ligi 21:35 Reisile minuga. Läti suvi 22:00 Jaaniöö värvi limusiin 23:25 Simple Session 23:55 31. jaoskond

L 24. august

00:05 August 1991 01:40 Wikmani poisid 02:15 Reisile minuga. Puude istutamine Bali saarel 02:45 Minu lähedal 03:34 ERR.ee uudised 07:00 Heureka 07:30 Eesti lood 08:00 Osoon 08:30 Hakkab jälle pihta 09:00 Prillitoos 10:00 Hommik Anuga 11:15 Eesti nüüd siis Vabariik 11:45 Lahutus Eesti moodi 12:15 Midsomeri mõrvad. Valmistu surmaks 13:45 Nuta või naera 14:30 Suvebiatloni MM Otepääl 16:00 Toomas Uba fenomen 16:50 Suvebiatloni MM Otepääl 18:00 Kui eestlased... 18:30 Aktuaalne kaamera 18:45 Kodukäijad 19:10 Isa Brown 20:00 Ukraina stuudio 20:30 Valentõn Sõlvestrov. Ukraina vaikne ja võimas hää! 21:00 Aktuaalne kaamera 21:35 Rannahotell 22:25 Anton

01:10 Gigolo-mees 02:55 Kelgukoerad 03:50 Roaldi retked 04:45 Postimees.ee 05:00 Suverepoter 06:00 Mägidoktor 07:00 Mägidoktor 08:00 Kidzone lastehommik - Käpapatrull 08:30 Kidzone lastehommik - Petronixi kaitsjad 08:45 Kidzone lastehommik - Petronixi kaitsjad 09:00 Kidzone lastehommik - Barbie: kaks on parem 09:30 Aedniku aabits 10:00 jälg 2 10:30 Suve ÖHTU! 11:30 Merevaade Matverega 12:00 Liikleja 12:30 Lustlik reis beebiga 13:30 Reede ÖHTU! 15:00 Manäensuhää! 17:00 Lilly Schönauer: Takistused armastuse teel 19:00 Suverepoter+ 19:30 Meie aasta Indias. Slummid 20:30 Minu emps on kõvem kokk kui sinu ema 21:30 Sandhamni mõrvad 23:30 Suur komöödiaõhtu

06:30 Uudishimulik George 07:00 Uudishimulik George 07:25 Jänku Juss 07:35 Transformerid: Earthspark 08:05 Uudishimulik George 08:35 Oglilikud 10:25 Naudime elu 10:55 Krista lood 11:30 Keskearõõmud 12:35 Suur seikus 13:35 Kolmedok: 10 sammu vabaduseni 14:40 Eesti parim pagar 15:50 Midsomeri mõrvad 18:00 Kilu seljakotis 19:00 TV3 uudised 19:30 Trollid 21:30 Lahkumine 00:00 Pahad emmed 02:10 Midsomeri mõrvad 04:15 Krista lood 04:45 Kilu seljakotis 05:30 TV3 uudised

00:15 31. jaoskond 00:40 See teeb haiget 01:25 Ain Anger. Väikesaarelt maailma tippu 01:55 Kokkulepe 02:10 Kõnnumaalased 02:42 ERR.ee uudised 07:00 Abimehed galaktikast 07:10 Hei, turbod! 07:20 Mustrikud 07:30 Karu Karla 07:35 Hiir Hops 07:40 Pörsas Peppa 07:45 Luise ja Oliver 07:55 Ella, Oskar ja Huu. Mängime perekonda 08:20 Mikk-Mikk ja seenerahvas 08:35 Ella, Oscar ja Huu 08:45 Claude 09:00 Meie maja tsirkus 10:00 Sitikas Peeter 10:05 Hei, turbod! 10:20 Suvebiatloni MM Otepääl 11:15 Elu alpool nulli 12:00 ...ja teeb trikke 12:10 Suvebiatloni MM Otepääl 13:00 Simple Session 2024 15:30 Elu alpool nulli 16:20 Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood 16:40 Kapten Morten lollide laeval 18:00 Simple Session 2024 20:30 Aktuaalne kaamera 20:40 Eesti lood 21:05 Rajalt maha 22:40 Valge, valge päev

P 25. august

00:00 Kalush Orchestra kontsert 00:50 Alo. Surematu 02:50 Hakkab jälle pihta 03:21 ERR.ee uudised 07:00 Koerad ja meie - ühe sõpruse saladus 07:50 Osooni lood. Kala, kes polegi kala 08:00 Kalale Korzetsiga 08:30 Hakkab jälle pihta 09:00 Prillitoos 10:00 Hommik Anuga 11:15 Lahutus Eesti moodi 11:40 Lahutus Eesti moodi 12:15 Vera 13:45 Elu lugu 14:00 Suvebiatloni MM Otepääl 15:00 Allan Noormets. Nagu teile meeldib 15:30 Osoon. Tallinna Loomaaed 16:00 Suvebiatloni MM Otepääl 17:00 Tennisesaajand 18:00 Kirjandusministri juures 18:30 Aktuaalne kaamera 18:45 Ühe pere muusika 19:30 Isa Brown 20:15 Reetur 21:00 Aktuaalne kaamera 21:20 Sport. Sport 21:35 Minu lähedal 22:25 Midsomeri mõrvad Angel's Rise'i noiad 23:55 Kümme kaadrit

01:00 Kupee nr 6 03:05 Pörgulikud mesinädalad 04:55 Postimees.ee 05:30 Suverepoter+ 06:00 Mägidoktor 07:00 Mägidoktor 08:00 Kidzone lastehommik - Käpapatrull 08:30 Kidzone lastehommik - Petronixi kaitsjad 08:45 Kidzone lastehommik - Petronixi kaitsjad 09:00 Kidzone lastehommik - Monster High 09:30 Südamesoov 10:30 Meie aasta Indias. Slummid 11:30 Papsid 12:30 Nunnad hoos 2 14:30 Alo 15:00 Roaldi retked 16:00 Mustad lused 17:00 Utta Danella: Lisa saab hakkama 19:00 Suverepoter+ 19:30 Kuldvillak 20:05 Ma näen su hää! 22:00 Hr ja pr Smith

06:30 Kruudid: Perepuu 07:00 Kruudid: Perepuu 07:25 Jänku Juss 07:35 Jänku Juss 07:40 Transformerid: Earthspark 08:05 Kruudid: Perepuu 08:30 Kruudid: Perepuu 10:25 Naudime elu 10:55 Krista lood: Usalduse küsimus 11:30 Keskearõõmud: Mängult 12:35 Suur seikus 13:35 Kolmedok: 10 sammu vabaduseni 14:40 Eesti parim pagar 15:50 Midsomeri mõrvad 18:00 Kilu seljakotis 19:00 TV3 uudised 19:30 Trollid 21:30 Lahkumine 00:00 Pahad emmed 02:10 Midsomeri mõrvad: Sitsiilia kaitse 04:15 Krista lood: Usalduse küsimus 04:45 Kilu seljakotis: Piirissaar 05:30 TV3 uudised

00:25 Elu on vaid üks sõit 01:10 Foto 01:40 Eelajaloolised maailmad 02:37 ERR.ee uudised 07:00 Abimehed galaktikast 07:10 Hei, turbod! 07:20 Mustrikud 07:30 Karu Karla 07:35 Hiir Hops 07:40 Pörsas Peppa 07:45 Luise ja Oliver 07:55 Ella, Oskar ja Huu. Mängime perekonda 08:20 Mikk-Mikk ja seenerahvas 08:35 Ella, Oscar ja Huu 08:45 Claude 09:00 Meie maja tsirkus 10:00 Sitikas Peeter 10:05 Hei, turbod! 10:20 Suvebiatloni MM Otepääl 11:15 Elu alpool nulli 12:00 ...ja teeb trikke 12:10 Suvebiatloni MM Otepääl 13:00 Simple Session 2024 15:30 Elu alpool nulli 16:20 Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood 16:40 Kapten Morten lollide laeval 18:00 Simple Session 2024 20:30 Aktuaalne kaamera 20:40 Eesti lood 21:05 Rajalt maha 22:40 Valge, valge päev

Lääne Elust mitteolenevatel põhjustel võib kavas olla ebatäpsusi.

Kolm püha õhtusöömaaga

Kuidas kõik tegelikult oli? Esiaja salaajalugu

OLEV REMSU

„Mina olen ka alati põhjendatud võrdsuse poolt! Tema,” osutas Nevski Tverdilo suunas, „tema ei saa põhjendusest kunagi aru, kuid tema pole kah päris sellesamuse pealt riisunud, tema on jüngritega võrdne. Näiteks nemad,” näitas nüüd Nevski praost Engelbertile ja kroonik Henricusele, „ongi seal riisunud, nemad ei ole kellegagi võrdsed.”

Millega vastata? Peakuningal Hivameel mingit tokustaati ei olnud, tema tutvustas Nevskile oma kolme kaasat – Tuult, Borjat ja Wriidrikat.

„Geniaalne!” kiitis Nevski. „Ma sean Novgorodis kah sisse mitmenaisepidamise. Vastastikune kultuurivahetus on ikka tipp-topp asi.”

Aga mustades kirikurüüdes praost Engelbertile ja munkpreester Henricusele ütles peakuningas Hivameel kohe, et pärast poleks arusaamatusi:

„Kui te misjonitöö olete, siis... Võtke teatavaks, meie ei taha Tartu-usku, kui te tulite

meid sellesse pöörama, näete, palun väga, värv on veel lahti.”

„Tartu-usk on parem kui Taani-usk,” õigustas Engelbert.

„Täna, täna, meie oleme Taani-usuga rahul,” vastas peakuningas Hivameel. „Meie peapiiskop elab Lundis, juba minu vanavanaisa sõbrustas Eestimaa piiskopi Fulcoga.”

„Tegelikult ei ole Tartu-usul ja Taani-usul mingit vahet,” ahvatles Henricus.

„Seep see oht ongi, et pole vahet, võivad segi minna,” lausis arp Ihalemb.

„Need Tartu omad, nemad on tšipuhaad, külalised oleme ainult meie, nemad on meie eskortijad,” andis teada Nevski. „Meie teiste siseasjadesse ei sekku, meie pärast võite te keda kurdid kummardada.”

„Oo!” laskis siis suurvürst tulla pikal ool.

„Oo-oo,” venitas väikevürst oma oo pikemaks.

Need imetlushüüatused kõlasid siis, kui austatud siniverelised nägid Sigtuna väravat Maavalla pühakojas ukse ees. Nevski

võttis kinni väravakoputist – lõvikoon, madu hammaste vahel – ning kõpsas paar korda.

„Ilus heli,” tunnustas suurvürst.

„Meil on tagasihoidlik hobi kolleksioneerida vallutatud linnade väravaid,” andis teada Nevski.

Ringkäik maalinnas jätkus. „Taga targemaks,” kiitis Nevski kiviheitemasinat.

„Tema on Thor,” tutvustas masinat selle spets, raua- ja pronksisepp Ihameel.

„Panime talle äikesejumala nime,” ütles Hivameel.

„Kas vett pritsisite?” küsis Nevski.

„Ununes ära,” tunnistas arp Ihalemb.

„Ilma pritsimata laseb mööda, kuna nimi lendab koos müri-

suga minema. Kui kaugele see Mitte-Thor laseb?” küsis Nevski. „Seda ei tea jumalgi taevas,” kavaldas luureülem Küllmeelene.

„Teil on rumalad jumalad,” riimis Nevski. „Kuidas sihtmärki tabab?”

„Seda jumal teab – täpselt vaenlase nospli pihta,” vastas Küllmeelene ning külaliste käsi tõusis nina kratsima. „Thor on intelligentne, ei loobi midagi meie sõprade-liitlaste peale. Rahu ajal küttime me sellega mammuteid.

Thor valib ainult isamammuteid, daame ta ei tülita. Ainult et mõnikord tuleb meil ette riigiõigulikke öiendusi oma naabrite revallaste ja alempoislustega, kuna oleme sihtinud ja tabanud nende mammuteid.”

„Piire peab aktsepteerima,” muigas Bogdo.

„Kui on vajadus, võib ka üle piiri minna,” lubas Junus vurru keerutades.

„Piirid on muutuvad,” tähendas Nevski.

Lubatagu küsida, miks peaksin ma seda lora kuulama?, mõt-

les Henricus de Lettis. Mis kasu see mulle toob?

„Miks te daame ei tülita? Piibel ei ütle selle kohta sõnagi, et daame tabada ei tohi,” küsis praost Engelbert.

„Me järgime rüütelikkude daamikultust,” vastas peakuningas Hivameel.

„Kas teil on palju mammuteid?” soovis Nevski ülevaadet strateegilisest olukorrast.

„Nagu kirjused koeri!” vastas Küllmeelene.

Junus kratsis oma punast turbanit, liipis pikki, ülespidi lookas vuntse ning võttis kõneks kiviheitemasina:

„Mammuteid on number üks mürsud, ma ei taha küll kiidelda, kuid meil on suti paremaid. Ütleme siis, et number null relvad. Tšinghis ja mina põmmutame tükist katkutõbistega, nii elavate kui surnutega. Meil on terve strateegiline varu katkutõbiseid. Kui palju teil neid militaarmõttes kasulikke musta kaku põdejaid leidub?”

„Mitte ühtki,” ütles luureülem Küllmeelene.

Järgneb

• „Meil on tagasihoidlik hobi kolleksioneerida vallutatud linnade väravaid,” andis teada Nevski.

SUDOKU

3	2		4		1		7	8
8			7		2			9
		2		9		8		
	8						4	
		1		6		7		
7			8		9			1
1	9		6		7		3	4

	6		3		9			4
		9	8		2	5		
	7	6				4	3	
	8			1			7	
	4	5				9	1	
		3	5		4	2		
	5		7		8		9	

KUHU MINNA

• VALGE DAAMI AEG

17.–18. augustil. Vaata kava: www.valgedaam.ee.

• KINO

Haapsalu kultuurikeskuses:

„Vallatud käpad: kadunud lemmikloomad” – 17. augustil kl 11, 21.–22. augustil kl 17.
„Tulnukas: Romulus” – 17. augustil kl 13, 21.–22. augustil kl 19, 23. augustil kl 17.

• TEATER

Haapsalu linnuses:

17.–18. augustil kl 22 Valge Daami vabaõhulavastus „Maila”. Pilet 28/22 € Piletikeskuses ja kohapeal.
25. augustil kl 16 Eesti Noorsoo-

teater „Lahenduste ministeerium”, pilet 16 € Piletilevis.

• MUSEUMID

Haapsalu linnuse muuseum E–P 10–18. linnuss.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus E–P 11–18. www.salm.ee.

Haapsalu raekoda

K–P 11–18. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuseum

K–P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa muuseum

(Kadarpiku küla, Lääne-Nigula): K–P 11–17. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum

(Sadama 32, Haapsalu): T–L kl 10–18, P ja E kl 10–16. www.aiboland.ee.

Rõude muuseum

avatud reedel ja laupäeval kell 12–16, muul ajal ette teatades roudemuseum@gmail.com või telefonil 5683 1203, Maie.

Lihula muuseum

on avatud 1. mai – 30. september T–L kl 10–17. Tel 509 9663. E-post: lihulamuseum@laaneranna.ee.

Hanila muuseum:

ekskursioonid etteteatamisega. Tel 509 9663. E-post: hanilamuuseum@laaneranna.ee.

• VALGE DAAMI ERITUURID. PEETRIKE NÄITAB HAAPSALUT

17. augustil algusega raudteejaama juurest:
KI 13 skulptor Roman Haavamäe radadel. Giid Helgi Daubare, Haavamäe tütar.
KI 15 Haapsalu ajakirjanduse radadel. Giid Kaire Reiljan, Lääne Elu peatoimetaja.
Piletid 5,90 eelmüügis Piletikeskuses, kohapeal 8 €.

• NÄITUSED

Keskraamatukogus (Posti 3): trepigalerii seintel Rahvusarhiivi näitus „Iseseisvuse taastamine 1991”. Raamatuvitriinide näitus pühendatud Eesti taasiseseisvumisele. Laenutus- ja lugemissaali vitriinides näitusel flamenko-nukud tantsustuudio Duende kogust.

Lasteraamatukogus (Wiedemanni 11):

Tartu tantsustuudio Duende flamenko-nukkude näitus 30. septembrini.
Haapsalu linnagaleriis (K–P 12–18): Mart Vainre „Paintman: maalimasiina sünd ja tema ootamatu vaenlane” 1. septembrini.

Haapsalu kultuurikeskuses

(K–P 12–18): „Vaprad ja ilusad. Eesti eramuarhitektuur 1980. aastatel” 5. septembrini.

Haapsalu kunstikoolis (Jaani 2):

majagaleriis: Haapsalu Fotoklubi fotonäitus „Lille ilu” avatud 25. augustini.

Hoovigaleriis Tiina Ojaste maalinäitus „Silmapiiril” avatud 18. augustini.

Keldrigaleriis: Larissa Ulmi näitus „MÜSTIKA” avatud 14. septembrini.
„Kogukonna Valge Daami kunstiprojekti” tulemusena valminud vabaõhunaäitus „KAHEKSA VALGET DAAMI” Piiskopilinnuse esisel pargialal (Lossiplats 3) avatud kuni 18. augustini.

Galeriid avatud K–P 12–18, al 1. septembrist T–R 14–18, L 12–16.

Lihula muuseumis

„Visandeid baltisaksa kultuuriloost”, „Eveline von Maydell. Käärilõiked”. Näitus avatud 30. septembrini.

Asuküla raamatukogus (Mägari küla) T–K 10–18, N 10–16, R 9–15. Iga kuu 2. ja 4. laupäeval 9–15. Riin Palloni maalinäitus „Tuultele avatud”.

Kullamaa kultuurimaja galeriis näitused: „Kullamaa Muusika Selts – 140” ja „Kullamaa Carl August Tantoni orel 170”.

Ants Laikmaa muuseumis (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula): K–P kl 11–17 Tuuli Reinsoo installatsioon „Aino Maria tuli koju”, sissepääs muuseumipiletiga www.salm.ee. Näitus jääb avatuks kuni 29. septembrini.

Vormsi rahvamajas: Tõnu Seilenthali fotonäitus „Mune veelinnupesast”. Külastus ette teatades tel 513 7185.

• RAAMATUKOGUD

Keskraamatukogu (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) T–R 10–18, L 10–15, laenutuspunkt (Kastani 7) suletud. 20. augustil SULETUD

Uuemõisa raamatukogu (Ehitajate tee 3, Uuemõisa) K–N 12–13.30, 14–20, L 10–15.

Asuküla raamatukogu (Mägari küla) T–K 10–18, N 10–16, R 9–15. Iga kuu 2. ja 4. laupäeval 9–15. 20. augustil SULETUD

Ridala raamatukogu (Kooli 1, Panga küla) E–K 10–18, N 14–19, R 10–14. 20. augustil SULETUD

www.lib.haapsalu.ee.

KAS LEHT EI JÕUA
PIISAVALT KIIRESTI
POSTKASTI?

TELLI DIGILEHT
JUBA TÄNA!

Hoia end kohaliku eluga kursis –
loe värsked uudiseid ja
paberlehe digiversiooni,
vaata galeriisid ning
palju muud huvitavat
Lääne Elu veebis.

Hinnad alates 1,50 €

Lääne Elu | online.le.ee

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.

Toimetus

473 7222,
kuulutused ja reklaam 473 7111,
e-post info@le.ee, reklaam@le.ee
Kodulehekül: www.le.ee

Peatoimetaja

Kaire Reiljan

Toimetajad Kaie Ilves, Urmas Lauri,

Malle-Liisa Raigla, Andra Kirma

Keeletoimetaja Riina Tobias

Küljendaja-kujundaja Andrus Rebane

Reklaamitoimetaja

Elina Lumeste

Kliendihaldur Mai Sarv

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504

Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod

Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Kojukandeprobleemid:

tel 661 6616, info@omniva.ee.

Toimetusel on õigus kirju ja kaastõid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastõid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressiohkugusse pn@eall.ee.

MÜÜK

Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Auto-raadiod ja -kõlarid. Autoalarmid. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

LEHMA KÕDUSÕNNIK 30 l /kott; KUIV KÜTTEPUU 30, 40, 50 cm võrkotis. Tammaru Farm, info 523 8852, tg.ee.

Taebla mesinik Männikul müüb mett igal neljapäeval 12–14. Haapsallu toob kohale. Hind 6 eurot kilo. Info tel 5691 7690.

PUIT

Müüa küttepuid koos veoga. Info 5687 3966, timberexpert@online.ee.

Kuivad pakitud kütteklotid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Otse tootjalt: puitbrikett al 23.-, turbabrikett al 210.-, Premium pellet 6–8 mm al 240.-, kivisüsi, kask 30 cm 40 l al 4.- ja klotid al 2.50. Kütteladu24, tel 506 8501.

Müüa kuiva, toorest ja metsakuiva puud, transport. Tel 505 5203.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Vedu hinnas. Müüa kuiva ja märga küttepuid. Pikkus vastavalt soovile. Tel 5666 0431.

Müüa 3meetrist küttepuid: must lepp, hall lepp, kask koos kohaletoomisega, miinimumkogus 15 tihumeetrit. Lisainfo tel 5829 3564.

Müüa kuiva sangleppa. Pikkus 40 ja 50 cm. Hind 75.-/rm. 20 cm pikkused halud kotis, hind 4.- kott. Vedu alates 5 rm. E–R 9–16. Info 5668 1436.

AUTOD

Müüa Toyota Avensis, universaal, bensiin, 2007 a. Automaatkäigukast. Sõidukorras, ülevaatus kehtiv. Kevadel läbis hoolduse. Vahetatud amordid ja vedrud. Kaasa talve-rehvid. Tel 506 0723.

KINNISVARA

Anda üürile 2toaline avatud köögiga korter Tallinna mnt 2. Tel 557 2077.

Müüa Taebla keskuses kõigi mugavustega 3toaline heas seisukorras soe ja hubane korter koos mööbli-ga. Hind mõistlik. Info 479 5330.

TEENUS

Rakkekaevude kaevamine, puhastamine, remont ja rögaste vahetamine. Kaevuümbriste ehitus ja käsi-pumpade remont. Tel 557 4792.

Paigaldame tänavakivi Haapsalus ja Läänemaal. Võta julgelt ühendust ja leiame kõigile küsimustele lahendused. Tel 5632 7955 või dekkanehitus@gmail.com.

Developing Ehitus OÜ

Katuste renoveerimine, fassaaditööd, majade ehitus, üldehitus.

Tagame kvaliteedi. Pakume koostööd korteriühistutele.

Tel 5566 1168.
E-mail:
info@developingehitus.ee.

Hauaäärste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistutööd. Tel 557 3287, Jevgeni.

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Teen väiketehnikaga (kopp ja laadur) kaevu-, planeerimis- ja puurimistööd. Tel 5566 9722.

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Katuse turvatoodete müük ja paigaldus. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldus. Tel 5347 7919.

Katuste renoveerimine/paigaldus. Plekk-, eterniit-, karg- ja bituumenkatused. Vihmaveesüsteemid, erinevate plekkide paigaldus. Saabtehtud OÜ 5624 2511.

Ohtlike puude raie, võsaloikus ja kruntide puhastus võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

TÖÖPAKKUMINE

Noarootsi arstipunkt pakub tööd registreeritud arstidele. Täpsem informatsioon tel 474 1130.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

KIRIKUTEATED

EELK KOGUDUSED

Lääne-nigula
20.8 kl. 10.30 Eesti taasiseseisvuspäeva palvus Lääne-Nigula amsamba juures ja kirikukohv.
22.8 kl. 9.30 hommikupalvus kogudusemajas.

Loe veebis online.le.ee.

OLULISED TELEFONINUMBRID

Kiirabi, politsei, päästeamet	112
Perearsti nõuandetelefon	1220
Läänemaa haigla registratuur	472 5800
Usaldustelefon	126
Lasteabitelefon	116 111
Läänemaa naiste tugikeskus	504 2300
Maanteeinfo	1247
Haapsalu linnavalitsus	472 5300

Hea lugeja!

Lääne Elu toimetus on teisipäeval, 20. augustil suletud.

Teisipäeval, 20. augustil lehte ei ilmu.

Iga lahkumine on raske, iga teele saatmine kurb...
Meie südamlük kaastunne Kajale ja Kairale kallile abikaasa ja isa
KAIDO AVILA
kaotuse puhul.
Elve ja Erika

Sügav kaastunne Kajale ja lastele abikaasa ja isa
KAIDO AVILA
kaotuse puhul.
Sirje, Ants, Aavo, Ester ja Alari.

Valus on mõelda, et Sind pole ja iial meie juurde Sa enam ei tule.
VÄINO METS
Meie sügav kaastunne Ilvile ja lähelastele.
Naabrid Jaani talust Tanska külas

Kallis Ilvi!
Südamlük kaastunne Sulle abikaasa
VÄINO METS
lahkumise puhul.
Sinu endised kaastöötajad Haapsalu kohtumajast

Kallis Ilvi ja Liis perega, tunneme teile kaasa kallile abikaasa ja isa
VÄINO METS
lahkumise puhul.
Gert ja Airi

Avaldame siirast kaastunnet lähedastele
TARMO REHKLI
surma puhul.
Töökaaslased ASist Utilitas Eesti

Hüdrograafid mälestavad kauaaegset kolleegi ja head sõpra
KAIDO AVILAT
ning avaldavad sügavat kaastunnet omastele.

On tühjus mida raske täita. On mälestusi, mis ei tunne, on inimesi, keda ei saa asendada mitte keegi.
Avaldan kaastunnet kallile tütrele Kajale abikaasa
KAIDO AVILA
kaotuse puhul.
Ema

Mälestame sind.
KAIDO AVILA.
Kaastunne lähedastele.
Kivijüri Külalistemaja Hiiumaal

Avaldame kaastunnet Ilvile abikaasa
VÄINO METS
surma puhul.
Aita ja Maie

Avaldame sügavat kaastunnet Ilvi Metsale tütrekaasa kallile abikaasa ja isa
VÄINO METS
kaotuse puhul.
Klassikaaslased Mustla koolist

Mälestame toreid töötajaid
TARMO REHKLI
ja avaldame kaastunnet omastele.
Töökaaslased Haapsalu keskkatlamajast

Kallis Kaja, siiras kaastunne kallile abikaasa
KAIDO AVILA
kaotuse puhul.
Lossipargi eakatekodu osakond 3 tüdrukud

Südamlük kaastunne Kaja Avilale abikaasa
KAIDO
kaotuse puhul.
Endised HT12 kursusekaaslased

Tuul puude ladvus tasa kiigub, me vaikselt leinas langetame pea...
Avaldame kaastunnet Kajale kallile abikaasa
KAIDO AVILA
kaotuse puhul.
Sirje, Luki, Piret, Merily, Talvi

Mälestame head sõpra
VÄINO METS
ja avaldame kaastunnet omastele.
Perekond Nõmm

Avaldame kaastunnet Ilvile ja Liisile abikaasa ja isa
VÄINO METS
kaotuse puhul.
Mart ja Angeli

Sügav kaastunne lähedastele
ANDRES URBI
lahkumise puhul.
Haapsalu Tenniseklubi

Me kaotus on suurem kui aimasime, tahaksime olla su juures, kui olla vaid saaksime...
Kurbusega teatame, et meie seast lahkus kallile abikaasa, isa ja vanaisa
KAIDO AVILA
21.7.1956 – 14.8.2024.
Ärasaatmine on 23. augustil kl 12 Tallinna Pärnamäe krematooriumis. Palume pärgi ja kimpe mitte tuua.
Leinavad omaksed

Avaldame sügavat kaastunnet Kajale ja Kairale kallile abikaasa ja isa
KAIDO AVILA
kaotuse puhul.
Endel, Siim, Ivo ja Arvo

Mälestame ootamatult meie seast lahkunud lapsepõlv sõpra ja koolikaaslast
KAIDO AVILAT.
avaldaime sügavat kaastunnet Kajale ja omastele.
Sulev, Viktor ja Tõnis perekondadega

Sügav kaastunne Johannesele ja Liinale kallile
LINDA KRUSMA
kaotuse puhul.
Koidu tänava rahvas

Mälestame kallist ema
EHA PÖLDMAAD
10. surma-aastapäeval.
Tütar Ele perega ja poeg Ivo

Vaikselt kustus elutuli, põlema jäi küünlaleek...

Avaldame kaastunnet Kaja Avilale kallile
abikaasa
kaotuse puhul.
Maarjamaa Kodud OÜ

Päev õhtule laskus... ja lõppes elurada.
Kallis Kaja ja lapsed. Oleme teiega sel raskel tunnil, kui jätate hüvasti kallile abikaasa ja isa
KAIDO AVILAGA.
Asta, Ulvi, Tarmo, Tiina

Mälestame
LINDA KRUSMAD.
Südamlük kaastunne abikaasale, tütrele perega ja kõigile lähedastele.
Ulvi ja Heikki

HINGEVIUL
MATUSEBÜROO
BÜROO AVATUD E–R 10–15 KALMISTU TN 3A, HAAPSALU
TEL 58 503 340 (kontor), 5846 1111
www.hingeviul.ee
info@hingeviul.ee

Nüüd igavene paat Sind kannab igaviku randa ja teispoel vikerkaart jätkub sinu edasine tee...
Mälestame ühistu kauaaegset juhatuse esimeest ja head sõpra
KAIDO AVILAT.
Südamlük kaastunne lähedastele.
KÜ Taebla, Lasteaia 3

Langetame leinas pea ja mälestame head
KAIDO AVILAT
Südamlük kaastunne perele ja lähedastele.
Kolleevid Riigilaevastikust

Täna tume on päev... Täna tume on öö... Ükskord kõik jälle valgeks lööb.
Tunneme kogu südamest kaasa Sulle, Kaira Avila, kallile isa kaotuse puhul!
Tunneme kogu südamest kaasa Sulle, Kaja Avila, kallile abikaasa kaotuse puhul!
Oleme Teiega sel raskel hetkel.
Janar perega, Anna-Brett perega ja öde Kaire

Teatame kurbusega, et lahkus kallile
LINDA KRUSMA
7.11.1932–14.8.2024.
Ärasaatmine toimub 18. augustil kell 11 Kalmistu 3a Hingeviuli matusebüroos.
Palume pärgi ja kimpe mitte tuua.

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, lahkunu transport surnukuuri (24/7 tel 58 007 504)

Teostame hauaplatside renoveerimis- ja hooldustööd Haapsalus ning Läänemaal. Müüme hauakive ja -piirdematerjale. Hinnapakumise ja info: hingeviul@gmail.com / 58 503 340

VIIIMANE VEERG

ARHIIV

MAFFi piletid tulid müüki

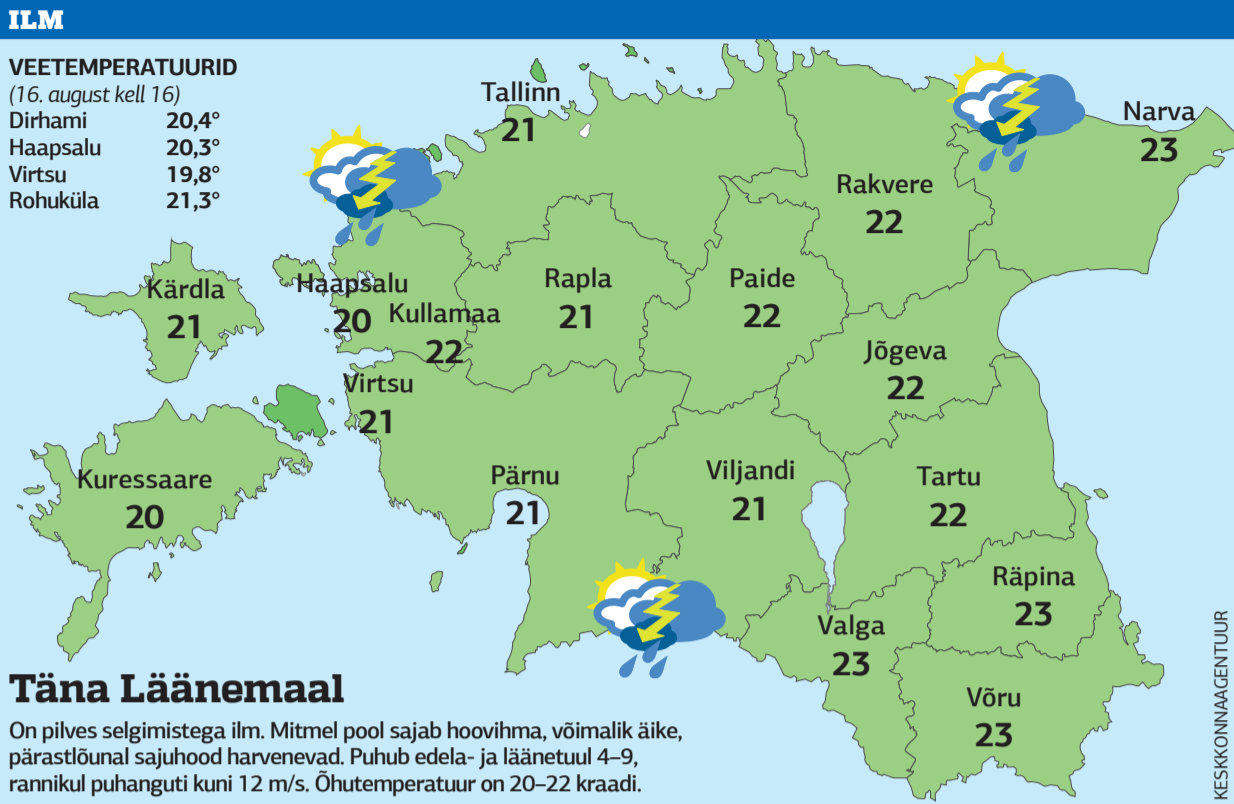
Sellest nädalast saab Piletilevist soetada Matsalu loodusfilmide festivali ehk MAFFi viie päeva passe ja toetajapasse.

Viie päeva pass maksab 50 eurot ja selle eest saab näha kõike, mis 25.–29. septembril Lihula kultuurimajas linastub. Toetajapass maksab sada eurot. „See on inimestele, kes tahavad meie festivalile hoogu juurde anda,” ütles MAFFi peakorraldaja Maris Altmann.

MAFFi esitati seekord üle 800 filmi ja linastub poolesaja ringis. „Filmid on valitud ja nimekiri hakkab lukku saama,” märkis Altmann. Festivali avab Prantsuse linat eos sookurgedest.

Tuleva nädala lõpuni kestab MAFFi fotokonkurss, kuhu korraldajad ootavad pilte Matsalu loodusest. Žürii valib välja 25 paremat pilti, mis lähevad festivali ajaks näitusele. Altmanni sõnul ei maksa kellelgi peijata ja oodatud on ka hobifotograafide pildid.

KAIE ILVES

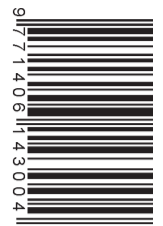

Täna Läänemaal

On pilves selgimistega ilm. Mitmel pool sajab hoovihma, võimalik äike, pärastlõunal sajuhood harvenevad. Puhub edela- ja läänetuul 4–9, rannikul puhanguti kuni 12 m/s. Öhuteratuur on 20–22 kraadi.

Pühapäev	öö päev 12°...23°	Esmaspäev	14°...21°	Teisipäev	12°...21°	Kolmapäev	12°...22°
läänetuul 2–4 m/s		loodetuul 4–7 (15) m/s		läänetuul 3–4 m/s		lõunatuul 4–6 (12) m/s	

KESKKONNAAGENTUUR

VAATA KA
WWW.LE.EE

HOLM
www.holmbank.ee

Finantsteenuse pakkuja on Holm Bank AS. Tutvu lepingu tingimustega ja pea nõu asjatundjaga. Krediidil kulukuse määr on 29,83% aastas järgmistel näidistingimustel: krediidilimiit 2 000 €, fikseeritud intress 24,00% aastas, tagasimaksete summa 2 503,41 €. Määr on arvestatud eeldusel, et krediidilimiit võetakse koheselt täies mahus kasutusele ja makstakse tagasi igakuise tagasimaksetena üheaastase perioodi vältel ning maksete kogusumma on 2503,41 €.

Müüa avar 83.8 m², läbi maja planeeringuga, sauna ja rõduga renoveeritud korter Nigula külas.

Reili Kimmel
508 3024
reili.kimmel@elamuskv.ee

ELAMUS
KINNISVÄRA

LIIA KIKAS
EESTI KULTUURKAPITAL TAMMSAARE TEATER

NAIN, KES KÕNDIS PALJAJALU KIVIDEL

LAVASTAJA ROBERT KIKAS

OSADES:
JANA VOLKE, JAANIS VALK, GALINA TIKERPUU, ANDRES KASK, KAROLIN TIKERPUU, HANNO KASAK, KRISTO KLAUSSON

24. AUGUST KELL 19:00
KIRIMÄE RAHVAMÖIS
KOHAPEAL KOHVIK, UKSED AVATAKSE TUND VAREM

PILETID EELMÜÜGIST JA KOHAPEAL SULARAHAS:
SOODUSPILET: 18 €
TÄISPILET: 24 €

REINPAUL

OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA

Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluääred, lepikud, haavikud jne.

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaal.ee
www.reinpaal.ee

Jälgi Lääne Elu ka Facebookis!

Juba üle 11 000 jälgija!

Andres Ammase FOND

HAAPSALULE PÜHENDUNUILE

Kooliõpetaja, ajakirjaniku, poliitiku ja dirigendi Andres Ammase (1962–2018) mälestuseks Eesti Rahvuskultuuri Fondi juurde loodud Andres Ammase fond annab välja **nelja stipendiumi**:

- Andres Ammase stipendium Läänemaal ja Haapsalule pühendunud inimesele
- väikese lugeja stipendium (koos Haapsalu lasteraamatukoguga)
- noore sportlase stipendium lootustandvale sportlasele ja tema treenerile
- Anneli Ammase hea ajakirjanduse auhind maakonnalehe ajakirjanikule

Annetuse saaja:
SA Eesti Rahvuskultuuri Fond
Pangakontod:
EE117700771000664610 LHV Pank
EE672200221001101347 Swedbank

Selgitus: annetus Andres Ammase fondi ja stipendium, mille heaks annetatakse PS Annetused on tulumaksuvabad

Tänane Andres Ammase fondi toetamise eest!

Naudi suve Lääne Eluga!

Tellimiseks võta ühendust le@le.ee, helista 473 7111 või tule toimetusse aadressil Posti 30, Haapsalu.

Huvisõidurong

PEETRIKE NÄITAB HAAPSALUT

VALGE DAAMI ERITUUR
KELL 15

17. AUGUST

RAUDTEE JA SIDEMUSEUM

Valge Daami aja **ERITUUR**
Haapsalu aja-kirjanduse radadel.

Giid Kaire Reiljan, Lääne Elu peatoimetaja.

Huvisõidurong Peetrike liigub läbi linna kohtades, mis on seotud Haapsalu ajakirjanduse ja ajalehega Lääne Elu. Kuuleb lugusid uudiste tekkimisest ja lehe tegemisest. Sel aastal tähistas Lääne Elu 35. ilmumisaastat, olles esimene eraleht taasiseseisvunud Eestis.

Piletid 5.90 eelmüügis Piletikeskuses.